

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

ELŐFIZETÉS

MELYBEN ÉS VIDEKEN

Egyes évf. — 1080 Lej
Fél-évf. — 540 Lej
Negyed-évf. — 270 Lej
Havonta — 90 Lej

Hirdetések díjazás szerint

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP,

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Budapestben 50 banival több

Még egy bőrt!

Ha végigtekintünk a túlságosan gyakran érkező rendeletek tömkelegén, alig találunk egyet is közöttük, amelyre jóleső megnyugvással mondhatnók: végre egy, amely világosan, nyíltan a köz érdekeit szolgálja. Ehelyett megborzong a hátunk, ha ezt a szót halljuk: rendelet. Félve olvassuk el a szövegét, amely nem jelenthet mást, mint újabb és újabb terhet az agyonadózott életünkre, újabb merényletet az állampolgárok vagyona ellen.

És odafenn imponálóan ésre köszörült aggyal tudják kigondolni ezeket az inkvizitori rendeleteket amelyek között van olyan, mint a staniolba burkolt sárdarab; azt hiszi az ember, hogy valamit kapott vele és amikor lelejt burkolatát, látja, hogy értéktelen agyag van benne. Olyan is akad közöttük, amely csalógató ígéretek tartalmaz, az ember szívesen fogadja el és ha kivételre kerül a sor, akkor tűnik csak ki, hogy ez is olyan mint a többi: a pénzemre, idegeimre, nyugalmamra pályázik.

Ma egy újabb rendelkezéssel ajándékozott meg bennünket a pénzügyminiszterium. A rendelet azt mondja, hogy megszünteti a városok szubvencióját, amely abból állott, hogy a beszédett állami adókból némi százalékban részesültek a városok adópénztáral, ezzel szemben a miniszterium ezentul nem fogja kiegészíteni a költségvetésben mutatkozó különbözeteket. Ezt jól tessenek megérteni: a költségvetésben állandóan hiány mutatkozik és ezeket a hiányokat ezelőtt a miniszterium fedezte. A hiány pótlására szolgáló összeg rendszerint a város fejlesztésének érdekeit szolgálta. Ez a pótlás a mai naptól kezdve megszűnt. A legszomorubb a dologban az, hogy azt a szubvenciót, amelyet eddig a város élvezett és a költségvetés javára könyveltek, szintén megszüntették, tehát a költségvetésben feltüntetett bevétel-kiadás összegeinek differenciál megnagyobbodnak. A kiadás természetesen több, mint a bevétel és így bizonyos, hogy a mérleg egyensúlyát ezentul a közönségnek kell helyreállítani.

Az új közigazgatási törvény, amelytől annak idején olyan sokat vártunk, eltörölte a pótdadót. A pótdadó helyett a városok fenntartási költségeinek fedezésére, az illetéktörvényt léptette életbe és hogy ne terheljék meg túlságosan a közönséget az illetékekkel, megígérte a szubvenciót és a költségvetések kiegészítését. A szubvenció sohasem volt olyan összeg, mint amennyit a városnak joga lett volna követelni a törvény értelmében. A költségvetés mérlegét pedig úgy hozta egyensúlyba az illetékes miniszterium, hogy a kiadás rovatokból nagy összegeket törölt, hogy alig mutatkozott különbség a bevétel és kiadás között. A következmény az volt, hogy a város nem fejlődhetett, mert minden lehetőségét, ami a fejlődést szolgálta volna, megsemmisítették, nehogy a miniszteriumokra háruljanak a kiadások.

A miniszterium ezzel a rendelettel végleg lerázta magáról a terheket, amelyeket ezentul a város a közönséggel lesz kénytelen megfizettetni. Azt hiszik talán, hogy a már csontig lenyuzott adófizető polgárnak van még lehuzható bőre?

Amerika közeledik a Népszövetséghez.

A washingtoni kormány megengedte, hogy amerikaiak is szerepet vállaljanak a bizottságok munkájában.

(Newyork, szeptember 28.) A washingtoni kormány már az augusztusi nemzetközi közlekedési kongresszuson közölte képviselőjével, hogy a jövőben az összes ilyen konferenciákon részt szándékozik venni. Most azután hozzájárult ahhoz, hogy Smith bostoni bankár, aki tudvalevő-

leg Magyarország pénzügyi ellenőrzésével megbízott népszövetségi főbiztos is volt, belépessen a népszövetség pénzügyi bizottságába. Beleegyezett a kormány abba is, hogy egy amerikai politikus dr. Stresemann német külügyminiszter legközelebb teendő indítványára, tagja lehessen a népszövetség gazdasági bizottságának.

Inculet miniszter mindent rendben talált Aradon.

Megvizsgálta egészségügyi intézményeinket és el volt ragadtatva a tapasztalatról. — Nyilatkozott a gyermekparalízisről, amely szűnőben van

(Arad, szeptember 28.) Ma hajnalban fél egy óraker — mint azt mai számunkban röviden jeleztük — megérkezett Aradra Inculet egészségügyi miniszter. Az állomáson megjelent fogadására dr. Angel István polgármester, valamint az aradi orvostársadalom kimagasló egyéniségei, Inculet, Visoianu államtitkár és Neteonescu vezérigazgató kíséretében kiszállt a szalonkocsijából és kedves, közvetlen módorában, jókedvűen köszöntö meg az üdvözléseket, majd visszavonult kis idő múlva kíséretével a szalonkocsiba, ahol nyugovóra tért.

„Én nem ígérek, hanem cselekszem.”

Ma reggel 9 óraker felkereste a minisztert szalonkocsijában Spuru megyei egészségügyi felügyelő, akit a miniszter és kísérete már felkészülten várt és aztán elindultak autón az aradi egészségügyi intézmények megtekintésére. Inculet miniszter ugyanis azért jött Aradra, hogy személyesen győződjön meg arról, hogy milyen állapotban vannak az itteni közegészségügyi intézmények, miben szenvednek esetleg hiányt, milyen újítások, vagy orvoslások szükségesek. Először a megyei kórházat látogatta meg a miniszter, azután a bábaképző intézetet, majd pedig a gyermekkórházat. A miniszterrel az említett kórházak vezetői természetesen közölték kívánságaikat. Egyik helyen egy kérdésre meg is jegyezte mosolyogva a miniszter:

— Én nem ígérek semmit, hanem majd cselekszem.

Két óra tájban társasbéd volt a Fehér Kereszt különtermében a miniszter tiszteletére. Ebéd után a miniszter meglátogatta az aradi közhivatalokat. A városházáról dr. Angel István polgármester meghívására kiment a miniszter és kísérete az aradi vízművekhez autón. Itt a polgármester megmutatta a miniszternek az aradi vízműveket, amelyek tudvalevőleg 1896. óta működnek a legprecízebben, minden zavar nélkül. A miniszter nagy érdeklődést tanúsított a látóvalók iránt. Este 8 óra tájban az aradi orvosok társasvácsorát rendeztek a miniszter tiszteletére a Fehér Keresztben.

Beszélgetés a miniszterrel — fehér asztalnál.

A kegyelmes ur épen egy hivatalos táviratot bontott fel és pillanatokra egészen elko-

molyodtak a vonásai, amikor Spiro egészségügyi felügyelő közölte vele, hogy munkatársunk beszélgetést óhajt folytatni vele. A közegészségügyek minisztere felnézett egy szempillantásnyi időre, tekintete végigsiklott a Fehér Kereszt-étterem fehér asztalai felett, azután munkatársunk felé fordulva, franciául mondotta: — Csak egy pillanatsnyi türelmet, uram. — És elővette a ceruzáját, valamint sebesen ráírt a táviratblanketta hátlapjára s aztán átnyújtotta a társaságában lévő egyik urnak, aki nyomban eltávozott.

— Rendelkezésre állok, uram, — állt fel Inculet közegészségügyi miniszter és nyájasan kezet nyújtott. — Azonban ki kell jelenteném előre, hogy nem szoktam interjút adni és ön sem lehet kivétel. Általános dolgokról azonban készséggel adok felvilágosítást.

— Hogy van megelégedve kegyelmes ur az aradi egészségügyi intézményekkel, mi a helyzet az országszerte fellépett gyermekparalízis tekintetében, amely járványnak már felhörttek is áldozatul esnek? — kérdeztük a minisztertől.

— Természetesen csak a legnagyobb elismeréssel lehetek az aradi egészségügyi intézmények felől. Ilyen precizitást valóban nem sok helyen észleltem. Az aradi kórházak felszerelése alig hágy valami kívánni valót hátra és önök büszkélkedhetnek egészségügyi intézményeikkel. Az orvosi kar lelkiismeretesen tölti be hivatását s engem is meglepett a kórházban tapasztalt biztonság, amellyel — mondjuk — épen az aktuális és legsúlyosabb problémát, a gyermekparalízis kérdését kezelik. Erre egyébként a legjellemzőbb, hogy aránylag Aradon fordult elő a legkevesebb megbetegedés. Ennek ugyan főleg az az oka, hogy a város egészséges fekvésű és az uccákon meglepő a rend és tisztaság. Ami a nagyfontosságú kérdés országos vonatkozását illeti, meg kell állapítanunk, hogy a szigorú intézkedések következtében a járvány már észrevehetően szűnőben van. Erdélyi utamon rendszerint megkapom a miniszteriumba érkezett jelentéseket s ezekből kétségtelenül megállapítható, hogy a veszély elmúlt és további aggodalomra már nincs ok. Kétségtelen, hogy történnek újabb megbetegedések is, ezek azonban már muló jelenségek, aminthogy nem lehet tragikusán venni azt sem, hogy egy-két esetben felhörttek is megkapták ezt a különben tipikus gyermekbetegséget. Mindenesetre azonban az eset figyelmet érdemel és a kérdésnek ez a része is alapos kivizsgálást érdemel.

Nem apokrif a konkordátum leközölt szövege.

A kultuszminisztérium nem adott ki cáfoló hivatalos nyilatkozatot. — Egy szenzációról lemaradt ujságitó alibi-igazolási kísérlete volt a cáfolat.

(Az Arad-i Közlöny Bucuresti-i tudósítójának távirata.) A Bucurestiben nyilvánosságra került konkordátum szövege, érthető feltűnést keltett az országban. A román lapok közül a mindíg jól értesült Cuvantul teljes fordításban adta vissza a lapunkban is megjelent konkordátum szövegét, amelynek nyilvánosságra kerülése természetesen kimos feltűnést keltett a kultuszminisztériumban, ahol — érthető okoknál fogva — nem is tehetnek mást, mint igyekeznek a megjelent konkordátum szövegének hitelességét elvitatni. Egyik timisoari (temesvári) lapjárunk bucuresti-i tudósítója egy távirati iroda után tegnap híradást küldött a lapoknak, mely szerint a minisztérium hivatalos kommunikékében jelentette ki, hogy a megjelent szöveg apokrif. Bucuresti-i tudósítónk ma felkereste a kultuszminisztérium illetékes osztályvezetőjét, aki

kijelentette, hogy a minisztérium ez ügyben nem adott ki hivatalos nyilatkozatot, azonban az ő véleménye szerint a megjelent szövegnek apokrifnek kell lennie, hiszen a konkordátumból két példány létezik csak és ezeket a példányokat úgy őrzik, hogy lehetetlenség, hogy ahhoz valaki is hozzáférhessen. A vezérigazgató valószínűnek tartja, hogy a tárgyalások alatt kinyomtatott egyik példány került a nyilvánosság elé.

A négy év alatt lefolytatott tárgyalásokról nem vettek fel jegyzőkönyvet, hanem egy futólagosan felvázolt terv alapján indult meg a tárgyalás, a tárgyaló felek mindegyike másnap a megbeszélte anyagot, az újabb tervezetet kinyomtatva találta az asztalán. Es ekkor újabb terv egyes pontjai felett ndult meg a vita. Így aztán egy egész kis könyvtárra való konkordátum tervezet halmozódott fel az idők folyamán. Goldis római látogatása előtt húsz hónapokra megakadt a konkordátum tárgyalása és amikor a Goldissal való tárgyalások újból megindultak, a legutóbbi tervezetet román és olasz nyelven is kinyomatták, ugyanis az előbbi tárgyalások a Vatikán felé

való udvariasságként latin nyelven folytak. Ez az utóbbi román-olasz szöveg volt a konkordátum utolsó formája és ezen már csak lényegtelen stiláris változások történtek.

A bucuresti-i körök véleménye szerint ez az utolsó román-olasz szövegű konkordátum került volna nyilvánosságra. Mi ujságitói dísz-

Szabadrólra helyezték a pancotai katasztrófa gyanúsítottjait.

A timisoari hadbíróóság is illetéktelennek mondotta ki magát a vasutasok ügyének tárgyalására. — A semmitűzők fog dönteni az illetékeség kérdésében.

(Arad, szeptember 28.) A hétfő hajnalban történt pancotai véres vonatszerencsétlenség ügyében mára meglepő fordulat állott be. Mint már jelentettük, az aradi törvényszék az érvényben levő statáriális rendelkezés, de meg annak következtében is, hogy a vasut militarizálva van, a katasztrófát előidéző két forgalmi tisztviselő ügyében illetéktelennek mondotta magát s így Jivulescu Traian pancotai s Crainic György tornovai forgalmi tiszteket még tegnap délután a timisoari hadbíróőség-hoz szállították át, ahol gyorsított eljárás következtében ügyükben ma délelőtt már tárgyalást is tartottak. A két gyanúsított vasutas védelmét dr. Kele Sándor és Paisești Miklós aradi ügyvédek vállalták, akik a hadbíróóság előtt annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy a két vasutas felelőssége vonása nem történhetik meg a katonai törvények alapján, miután a katasztrófát nem szándékosan, hanem gondatlanságból okozták és így illeték csak a polgári törvényszék ítékezését.

A védők előterjesztését a hadbíróóság magáévá is tette és annak a leszövezésével, hogy bár a vasut valóban militarizálva van, miután azonban az ügyben szándékosan nem forog fenn, ítélethozatalra szintén illetéktelennek mondotta magát. De magáévá tette a had-

kréciómknál fogva természetesen nem nyilatkozhatunk, hogy honnan szereztük az általunk közölt konkordátum szöveget, de még abban az esetben is, ha ezt a román-olasz szöveget kaptuk volna is meg, izléstelennek kell, hogy találjuk a timisoari (temesvári) lap bucuresti-i tudósítójának kolportált híréét, mely szerint a minisztérium hivatalos cáfolatot adott volna ki az általunk közölt konkordátum-szöveg ügyében. Ilyen nyilatkozatot nem jelent meg és nem is fog megjelenni, mert az nem egyéb, mint egy szenzációról lemaradt ujságitó önigazolási kísérlete. (f. a.)

bíróóság a védőknek a két vasutas szabadrólra helyezésére vonatkozó indítványát is, amit nyomban el is rendelt s ennél fogva Jivulescu és Crainic forgalmi tisztek a vizsgálat lefolytatásáig, illetve ítélethozatalig szabadrólra kerültek. A perrendtartás értelmében ugyanis, ha két bíróság illetéktelennek mondotta ki magát, az illetékeség kérdésében a semmitűzők dönt. Ezért a timisoari hadbíróóság nem küldötte vissza az aradi törvényszékhez, hanem a semmitűzőkhez terjesztette fel az ügyre vonatkozó iratokat, ahol az illetékeség felől határozni fognak.

Valami készül

Hindenburg születésnapján.

Berlinből táviratozzák: A Berliner Tageblatt írja, hogy Hindenburg tannenbergi beszéde mögött kétségtelenül a német nemzeti párt áll. Allitását Westarp grófnak tegnap Berlinben elmondott beszédével támasztja alá. A gróf beszédében kijelentette, hogy egyelőre nem akar szólni arról a szerepről, amely Hindenburg tannenbergi beszéde körül neki jutott. A nemzetipártiak Hindenburg születésnapját császári zászlókkal akarják megülni és azt a napot országos toborzónak tekintik,

amellyel szemben neki kötelességei és amely ellen neki jogai vannak. Hogy pénz nélkül le kell mondania a boldogságról, arról, hogy egész életre a magáéknak mondhatta.

... Hogy szeretett volna öklével rávágni arra a józan szájra! Hogy szeretett volna ajkával rátapadni arra a beszélő szájra és kimarni, kiszívni minden okosságot és a maga boldogságát!

Ez volt a pokol. Halállal fekiűdt és halállal ébredt. Várta, vágyta, hívta, de elébe menni nem tudott.

Beteg napok fáradtan vonszolták magukat a semmibe. Kint tavaszi színekben pompáztak a nők. És neki fakó, kopott volt a ruhája, mint a lelke.

És ekkor jött a szabadító. Nehézkesen, félszegen, kissé otrombán, de becsületesen. És csontos, piros, széles, szőrös kezében hozta a nyugalmat, a megoldást. Szegénység helyébe a jólétet, új ruhák friss tavaszi színeit, puha szőrmék drága melegségét, gyöngyök, briliánsok szép csillogását.

És ahogy most ránézett a kézre, amely gépiesen kimért mozgással villázta a tortát, nem is találta olyan rutnak, csak biztosnak, erősnek, amelyre támaszkodni lehet, amelyre támaszkodni jó. És ápolt, finom teste sem borzongott már arra a gondolatra, hogy urává lesz ez a kéz.

Aztán a szájjára nézett és érezte, hogy puha-jó szavak fogják majd simogatni felsézett lelkét és hogy ez a jószág a fontos és nem a csók.

Végül a szemét nézte, amely szelid volt, mint a háziállatoké. És piros lámpások helyén türelmes, barátságos fényt látott benne, kedves, drága melegséget, amely körül apró emberkéék ugrándoznak derűs, békés otthonban.

És felszabadulva, hálásan odasimult a vőlegényéhez és érezte, hogy már jó szívvel van hozzá, hogy már — igaz — szereti.

TARCA.

Pecsénye és torta között.

Irta: Vidor Imre.

A leány lopya ránézett a vőlegényére. A kezére, amely gépiesen kimért mozgással emelte a husdarabokat szájába, majd az üres villával fáradhatatlanul újabb darabokért ereszkedett a tányér fölé. Nézte s akarátlanul arra az elevátorra gondolt, amelyet egyik kikötőben látott valamikor, boldogabb időkben. Az emelte így ki a vasuti kocsiból a nehéz ládákat, az otrombá bálakat és eresztette be a berakodó hajó belsejébe.

— Mintha valami szörnyeteg táplálkoznék! — gondolta akkor.

És nézte a kezét. A szőrös, csontos, széles, piros kezét, amely most már majd urrá lesz rajta, ápolt, finom testének urává, amelynek nem lehet megtiltani semmit. Már érezte is ennek a mohó kéznek kíváncsi útját a ruháján át és megalázó szégyen szorította össze a torkát.

Aztán a száját nézte, amelyben, mint akkor, ott a hajó nyilásában, eltűntek a falatok. Vastag husos ajkát nézte, amelynek bélyeges csókját már érezte a bőrén.

A szemét, nézte. Apró, eleven szemét, amely most háziállati szelidséggel néz a semmibe és amelyben már látta a kéjes izgalom piros lámpásait kigyulni.

És behunyta a szemét és úgy nézte magát.

... Áldozat? Nem. Senki nem kényszerítette, senki rá nem beszélt. Csak az évek. Csak az élet. Csak minden, ami hiányzott és minden, ami volt. Magától jött. Régóta jött. A háboru óta. A nyomoruság óta, amibe behullottak, nem is lassan-lassan, hanem egyszerre, hirtelen, tegnapról-mára.

A nyomoruság, a szegénység. Milyen utálatos, piszkos pocsolóval! Ebbe a pocsolóba taposta bele az élet a reményeit, amelyek a lelkében bimbóztak. Ebben a pocsolóban fakultak sárosra az álmai, amelyeket a fiatalság színes selyemszálaival szövögetett.

De nem adta meg magát! Csodát várt. Élete nagy csodáját — lenni kell, jönni kell! — amely majd kiemeli a pocsolóvából. Amelytől életre szinesednek a lefontyadt reménybimbók. Amelytől ujra megfényesül az álomszörnyeg lerongyolt selyme.

A szerelmet várta. És vágya zászlókkal lobogózta a testét, szemében ünnepi gyertyák sorakoztak, a vére fáklyászenét muzsikált és szomjas ajkán csókvirágok nyíltak. Így várta a szerelmet, hogy elborítsa zászlóval, hogy illuminaljon neki gyertyalángokkal, hogy daldalmasan harsogó zenével fogadja és virágot szórjon elébe.

De a férfi, akinek ez az ünnepi fogadtatás készült, nem jött, csak nem jött. És meddő sóhajásokban eltikkadtak a csókvirágok, kihunytak az ünnepi gyertyák, bánatos sírások elázatták a zászlókat és bus temetési kórusba lassudott a nászinduló.

... Pohárcsengés. Éljenzés. Az ifju párt éljenzették, a boldogságukra ittak. Aranyszínű pezsgővel habzó poharak tolakodtak feléje és odaérték az ő poharához. Szájában érezte a hűsen csiklandó italt.

... De jó is lenne kiinni, mámorral rózsaszínre festeni ezt a didergő szürkiséget a szívében!

... Mámor! Volt. Megjött. Megjött a férfi, aki elé a várt ünnepre harangozott a szíve. Aki majd végbeviszi a nagy csodatevést életében.

De a férfi józan volt. Okos és praktikus. A szemé, a keze szerelmet adott, de a szájából forró csókok között jólformált, hűvös szavak hullottak reá. Hogy ránehezül az élet,

Gyógyítható a vakság

Egy német professzor szenzációs szemátültetési kísérletet.

(Berlin, szeptember 28.) Walter Schulz, a kiváló német biológus, szenzációs kísérleteket folytat mostanában a vakság gyógyítására. A biológus abból az elvből indul ki, hogyha a látóorganumot ismét egészséges környezetbe ültetik át, az tovább él és meggyógyul. Érdekes kísérleteket folytatott Schulz tengeri malacokon, amelyeknek szemét fülükbe ültette át és a szemek ott tovább éltek rendszeren. Ezek a szemátültetések, amikkel különben Koppány Tivadar, a chicagói egyetem magyar származású tanára is sokat foglalkozott, igen nagy jelentőségűek a jövő szempontjából és lehetséges, hogy a vakság gyógyítását is lehetségessé teszik.

Aradon rejtőzik

egy országosan körözött szélhámos.

Végigsalta az országot gramofonlemezekkel.

(Arad, szeptember 28.) Napokkal ezelőtt Aradon járt egy magát Schwarz Józsefnek nevező ember, aki felkereste a hangjegyekkel és gramofonlemezek árusításával foglalkozó kereskedőket. Schwarz azt állította, hogy neki Brasovban (Brassó) nagy hangjegy- és gramofonlemez-lerakata van és a legelső külföldi cégek ilyen árukat tartanak raktáron. Hozott magával mintákat is és okiratokkal bizonyította állításait. Több kereskedő nagyobb megrendeléseket adott fel a jómegjelenésű embernek, aki mindenütt előlegeket kért. Sokezer lelt szedett így össze és tovább utazott Timisovára (Temesvárra.)

Ma körözőlevelével érkezett az aradi nyomozó hatóságokhoz, amely Schwarz József sürgős letartóztatását rendeli el. Kiderült ugyanis, hogy Schwarz hamis okmányokkal felszerelve, végigsalta Erdély nagyobb városainak kereskedőit és mindenütt ugyanazzal a mesével nagy összegeket szedett fel. A körözőlevelével szerint a nyomozás megállapította, hogy Schwarz jelenleg Aradon tartózkodik, illetve, amikor megtudta, hogy a brasovi (brassói) rendőrség körözi, Aradra szökött. A legsúlyosabb körülményeket vezetőket be a szélhámos kézrekerítésére.

Elnéptelenedtek az aradi óvodák

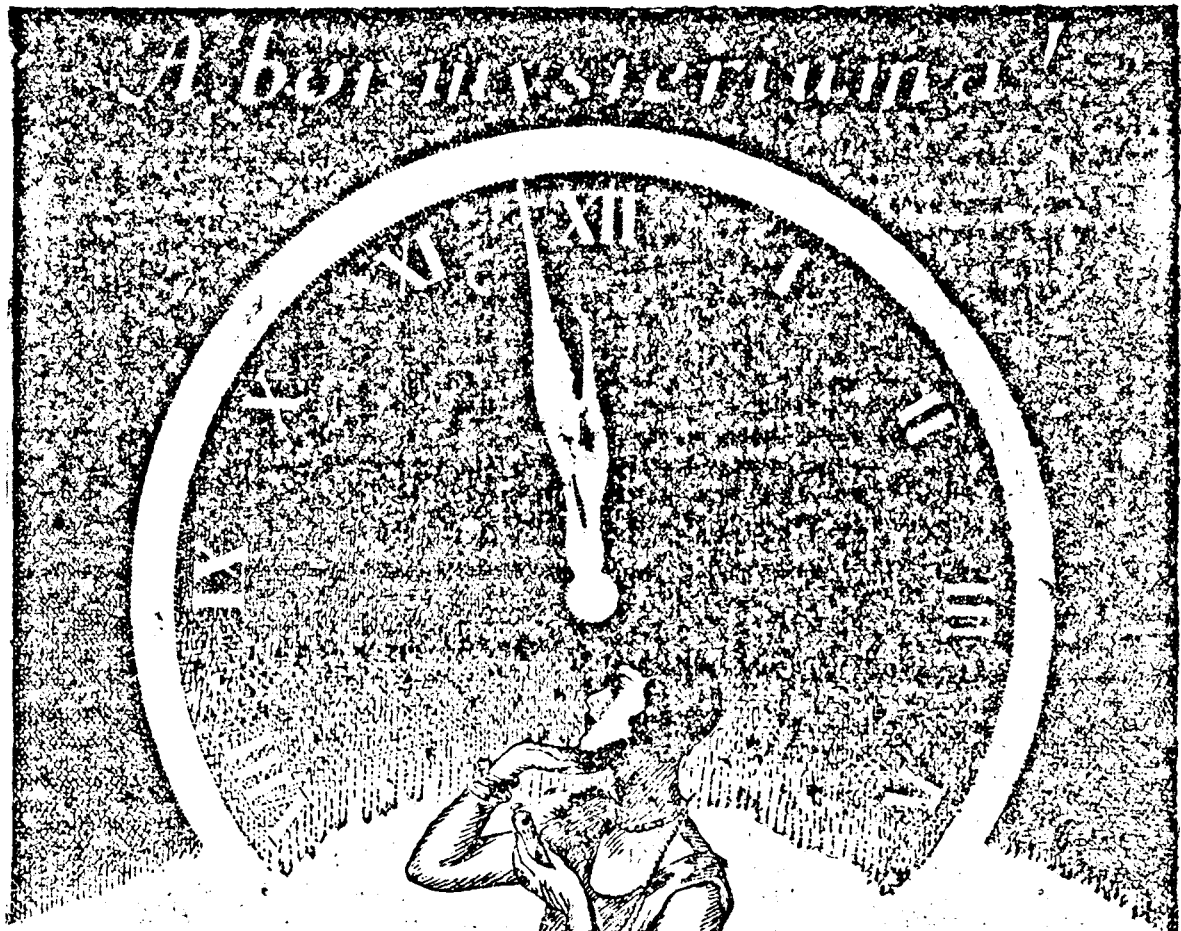
A város erélyes intézkedéssel teremt rendet az óvónők lakásügyében. — Harc a tanfelügyelőséggel.

(Arad, szeptember 28.) Aradváros iskolaügyi bizottsága ma délelőtt ülést tartott dr. Angel István polgármester elnökle mellett. A bizottság közel két óra hosszat tárgyalta a városi óvónők lakásbárműhelyezésének ügyét, amelyről már egy alkalommal írtunk. A helyzet itt ugyanis az, hogy több városi óvónő lakásába, amik az óvodaépületekben vannak, a tanfelügyelőség másokat helyezett be, aminek az lett az eredménye, hogy az óvodák lassan elnéptelenedtek, ami káros hatással van az aradi gyermeknevelésre.

Az ülésen több felszólalás hangzott el, amelyek erős kritika tárgyává tették a tanfelügyelőség eljárását. Hangzott el olyan vélemény is, hogy azokkal szemben, akik most lakják a lakásokat, emberségesebb eljárást tanúsítson a város és ne lakoltassa ki azonnal őket, mert hiszen azok végeredményben nem tehetnek arról, hogy a tanfelügyelőség a szóban forgó lakásokba helyezte őket.

Angel István dr. polgármester kijelentette, hogy a városnak kötelessége megőrizni a törvényadta jogait és megakadályozni minden olyan törekvést, amely ennek megnyirbálására törekszik. Azt sem nézheti a város tétlenül, hogy emiatt az óvodák elnéptelenedjenek.

A bizottság végül is amellett foglalt állást, hogy a kérdéses lakásokat a legrövidebb időn belül ki kell üríteni és azokba vissza kell helyezni a tanfelügyelőség által lakoltatott városi óvónőket.

Hogyan lehet szabadulni a zsírfelülegetől és emellett megőrizni a ráncmentes, sima, fiatalos bőrt? Elida bőrápolással. Mert a bőrnek éppen az a mystikus rejtélye, hogy kívülről táplálható. Az Elida krémek nyersanyagjai annyira tiszták, hogy velük minden veszély nélkül a bőr táplálkozni is lehet.

A bőrnek jégle krémre van szüksége: Elida Cold Cream megóvja arc bőrét éjjelen át, a száraz bőrt a szükséges zsírral látja el. — Elida Ankerin használata minél a bőrben kell megővni és gyógyítani, nem fénylek, nem zsíroz és nem tapad. Mindig láthatatlan, sohasem hatástalan. A bőrnek a legjobb szerű szeszre kölcsönöz.

ELIDA ARCKRÉM

Megvonták a községektől az állami szubvenciót.

Ezentul egyetlen város sem kaphat állami támogatást. — Ujabb terhet raknak az adófizetők vállára.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-tudósítójának távirata.) Ma pénzügyminiszeri körrendelet érkezett az összes romániai városokhoz és községekhez, amely azt tartalmazza, hogy a városok és községek állami szubvenciója megöszönik és ezentul egyetlen város sem kaphat állami támogatást.

A romániai községek és városok eddig bizonyos szubvenciót kaptak a pénzügyminisztériumtól, mely a költségvetés kiegészítésére szolgált. A községek és városok költségvetését, mint az köztudomású, a községi és városi lakosok fizetik községi adók és illetékek formájában, de hogy a közönséget ne terheljék meg túlságosan ezekkel az illetékekkel, a vá-

rosi költségek fedezéséhez az állam mindenkor hozzájárult. A városok adminisztrációjáról szóló törvény is rendelkezik a községi és városi költségvetéseknek erről a szubvenciójáról és előírja, hogy ez a szubvenció nem lehet kevesebb, mint a költségvetés végösszegének tizenöt százaléka. Esztendő óta a városok és községek azonban soha sem kapták meg ezt az összeget, hanem a tizenöt százaléknál jóval kevesebbet.

Ez a megvonás újabb terheket jelent a községi és városi lakosság számára, melynek majd a városi és községi költségvetésnek ezt a hiányát is adó formájában kell majd fedeznie.

A futball-izgalom megölt egy embert.

A kassai sportpálya tribünjén az izgalmas mérkőzés következtében meghalt egy ottani kereskedő.

(Kassa, szeptember 28.) A futball, ez a nagy tömegeket megmozgató és lázas izgalomba hozó sport emberáldozatot követelt magának Kassán. Ezuttal nem a pályán történt a halálos szerencsétlenség, amilyent jó párat felmutathat a futballtörténelem, hanem a nézőtérén, a tribünön halt meg egy néző — az izgalom következtében.

Vasárnap Kassán a KSC és KMSE mérték

össze erejüket bajnoki mérkőzés keretében. A mérkőzésre kiment Török Béla fiatal kassai harisnyakereskedő is, aki mint a KSC lelkes híve, feszült figyelemmel nézte a nagy meccs jeleneteit. Mire a mérkőzés véget ért, az izgalom annyira megviselték, hogy rosszul lett. Barátai segítségével elhagyta a sporttépet, de az uccón hirtelen összeesett és meghalt. Az odasiető orvos csak a beállított halált konstatálhatta.

Bratianu fia lesz a kisebbségi miniszter

(Az Aradi Közlöny Bucuresti-i tudósítójának távirata.) A kormánypart elégedetlen, azok akik a miniszteri listából és a parlamenti képviselők sorából kimaradtak, mindent az országban eléyszen szítják a disszidens, vagy legalább is a pártönbeli ellenzéki mozgalmak. A Moscu tábornok és Lapedatu között fennálló harc minden cáfolat és vádat, eleven erővel folytatódik és a régi szervezettekben is felbukkan itt-ott az elégedetlenség. Incalet minisztert saját pártívei azzal vádolják, hogy személyes barátjának, de politikai ellenfelének. Sergiu Nitának megválasztását abból a pénzből segítette elő, amelyet a kormány a bukovinai és besszarábiál árvíz-károsultak részére utalt ki. A vádak minden alapot nélkülöznek, de maga Sergiu Nita megválasztása olyan tökéletesen elégedetlen liberális pártívek kezében, amelyet hatásosan használnak ki a népjóléti miniszterrel szemben.

A pártvezetőség jelentései nyomán Bratianu Ionel állítólag elhatározta, hogy Incaletet kizárja a kormányból. Utódául Tatarescut szemelte ki és ezzel a tárcacserevel nagyobb szerephez akarja juttatni fiát, Bratianu Gheorghe-t, aki a moldoval liberális szervezetek vezére.

Tehetséges politikus és akinek személye nagyon is alkalmas arra, hogy a kisebbségek bizalmát megszerezze és a kisebbségekkel szemben új atmoszférát teremtsen. Tatarescu már régen tényleges miniszter-aspiráns és utóbb a mocok felsegélyezésére indított akcióban olyan tevékenységet fejtett ki, hogy teljesen kiérdemelte az előléptetést. A leendő belügyi államtitkár, vagy amint általánosságban nevezni szokták: kisebbségi miniszter, Bratianu Gheorghe lenne hivatott arra, hogy a nemzetiségi, illetve kisebbségi törvényt, amelyet még mindig nem vetett el a kormány, megszerkessze és tető alá hozza.

Művészet.

* Az aradi színházi iroda hírei. Az aradi színtársulat teljes gözzel készül az október elesei kapunyitásra és már a leglekülműrebb próbák folynak a szezonnyitó darabokból. Lengyel Irén primadonna, az aradi közönség ismerőse, ma érkezik Aradra és azonnal megkezdi ő is a Cirkuszhercegnő, valamint a Marica grófnő próbáit, amelyeknek címszerepeit játsza szombaton, illetve vasárnap este. A két operettben mutatkoznak he Arad közönségének Galetta Ferenc és Jung János énekes bonvivánok. Galetta Ferenc szombaton a Cirkuszhercegnőben, Jung János vasárnapon a Marica grófnőben alakítja a főszerepet. — Vasárnap délután egyebeként három előadást is tart az aradi színház. Délután 3 órákor a kedves Zerkovitz-operett: a Csuda Mihály szerencséje szerepel a műsoron. Hat órákor a francia szerzőktől eredő, vidám hangulatú: Ugyvéd és férje című vigjáték-ujdonságot játszik, amelyben a vigjáték-személyzet legjava van foglalkoztatva. Mindkét előadás mérsékelt helyárat mellett kerül színre. — Betegh Bély megérkezett budapesti sikere után Aradra és a Cirkuszhercegnőben már fel is lép. Külön érdekesség, hogy ezúttal nem a cím-, hanem a szubrettszerepet játsza. — R. Horváth Mici kedden este mutatkozik be Aradnak az Alexandrában, mint az aradi színtársulat másik szerződtetett primadonnája. A férfi főszerepeket Galetta Ferenc és Bing János vendégek játszik. — A jövő hét szerdáján lesz az első premijerje az aradi színtársulatnak. Alfréd Neumann hatalmas drámája: az Oroszország kerül először színre Aradon, a budapesti Magyar Színház slágerdarabja, amely még ma is zsúfolt házakat vonz Budapesten. Az aradi színtársulat a magyar fővárostól semmiképpen sem eltérőleg kívánja színrehozni a darabot és aradi szakemberek vezetése mellett, az egész országban nagyfontosságot jelentő forgáspad megkonstruálásán. Sőt az igazgatóság éjszakai munkára is engedélyt kért, hogy a technikai személyzet kellőleg és időre elkészülhessen. A darab főszerepeit a prózai társulat főerősségei játszik és a nagy megújást igénylő, forró atmoszférájú dráma próbái rendszeresen folynak.

Orthodox püspökséget létesítenek Timisoarán.

Az erdélyi új katolikus püspökség felállításával keletkezett helyzetet akarják ezzel egyensúlyozni.

(Az Aradi Közlöny Bucuresti-i tudósítójának távirata.) Mint ismeretes, a konkordátum szerint a meglévő görög katolikus püspökségeken kívül még egy püspökséget kapnak a görög katolikusok, melyet vagy Szigeten vagy Nagyváradra állítanak fel a ruthén szertartású katolikusok részére. A görög keleti orthodox egyház, hogy ezt az új katolikus püspökséget ellensúlyozza és a meglévő ellensúlyt a két felekezet között továbbra is fenntartsa, már régebben elhatározta, hogy Erdély területén egy új görög keleti orthodox püspökséget fog felállítani. E püspökség felállítására a kellő lépések már megtörténtek, sőt Bucuresti-i egyházi körökben már egész lista jár közre azon magasrangú orthodox papok neveivel, akik e méltóságra számba jöhetnek. Kétségtelenül a konkordátum aláírásának híre sietette az új erdélyi

orthodox püspökség felállításának kérdését. Ugyanis most már csak hetek választanak el attól, hogy a konkordátum hivatalosan is nyilvánosságra kerüljön és ezzel egyidőben dönteni kell arról is, hogy Sziget vagy Nagyváradra kapja az új katolikus püspökséget. Ugyanezen időben már valószínűleg teljesen megszervezte fogja várni működésének elkezdését az új orthodox püspökség is. Teljesen megbízható forrásból nyert értesüléseink szerint az új püspökséget Timisoarán fogják felállítani. Ugyanis — mint informátorunk kijelentette — az 1924-ik évben elkészített „Az orthodox egyház szervezési szabályai” című törvényben már homályos utalás is történt erre az új püspökségre és már akkoriban mint legalkalmasabb várost, Timisoarát szemelték ki erre a célra.

Tovább pusztít a déltiroli árvíz.

Ujabb vizáradat ömlik a hegyekből. — Eddig 100 halotról és sokan további sebesültről tudnak.

Milanóból táviratozzák: Az északolaszországi borzalmas árvíz-katasztrófa tovább is szedi áldozatait. A tegnapi enyhébb időjárásból már arra következtettek, hogy csökkenni fog a veszély, azonban a hegyekből ismét mérhetetlen vizáradat ömlött alá a völgyekbe és irtózatos pusztításokat okozott. Eddigi feltevések szerint több száz embert pusztítottak el a hullámok és az összeomlott házak. Pontos adatok azonban csak a veszély elmúltával állhatnak a hatóságok rendelkezésére. Az anyagiakban okozott kár milliárdokra rug. A ma érkezett táviratok a következőket jelentik a borzalmas katasztrófáról:
A Mera folyó kilépett medrétől. Samolaró

városban földcsuszamlás történt, amely hétszáz házat eltemetett. A romok alatt számos halott van és eddig is többszáz súlyos sebesültet szedtek ki a helyszínről kiviezényelt katonák. Abban az esetben, ha a veszély megszűnne, a legerőteljesebb munkával sem lehet három héten belül a tönkretett vasuti vonalakat helyreállítani.

Az Eisach folyó árja némileg csökkenőben van. A három nappal ezelőtt történt vasuti katasztrófa áldozatai közül hatnak a holttestét megtalálták és óriási részvét mellett temették el. Sikerkelt ráakadni a szerencséslenül járt segélyvonat mozdonyára is.

Bűnvádi eljárás egy volt aradi rendőrigazgató ellen

Kereskedők, vendéglősök és kávéások tömeges feljelentést tettek Dobrescu volt rendőrigazgató ellen zsarolás miatt. — Sotirescu vizsgálóbíró ma hallgatta ki a feljelentőket.

(Arad, szeptember 28.) Hónapokig tartó hivatali vizsgálat és nyomozás előzte meg Dobrescu Miklós volt aradi rendőrigazgató bűnös visszaéléseinek megállapítását, a melyről annak idején sorozatos leleplezéseket közlöttünk. Dobrescu — a feljelentők elmondása szerint — típusa volt a hatalmában túltengő deszpotának scarpiai allürjeit minden tiltakozás dacára hónapokig voltak kénytelenek tűrni Arad kereskedői, vendéglősei és kávéasai, akik számtalan esetben tettek panaszt, később aztán feljelentést Dobrescu ellen. Hivatalos hatalommal való visszaélés és zsarolás címen indult meg a bűnvádi eljárás a rendőrigazgató ellen, akit a feljelentések megtétele után nyomban el is helyeztek Aradról.

A magyarországi visszaélések ügyében Sotirescu vizsgálóbíró vezette be a vizsgálatot, aki a mai napon több aradi kereskedőt, kávéást és vendéglőst hallgatott ki a bűnygyben. A kihallgatott feljelentők megdöbbentő adatokat tártak fel a vizsgálóbíró előtt Dobrescu vakmerő zsarolási manővereiről. Dobrescu — akit különben mindentől megvesztegethetetlen és szigorú rendőrtisztviselőnek ismertek — napról napra végigjárta az aradi kereskedéseket, vendéglőket és kávéházakat, ahol mindent kifogásolt és különösen az árakkal volt elégedetlen, amelyeket túlmagasaknak talált. Ilyenkor aztán magához szólította a főnököt, akihez a következő „jóindulatu” figyelmeztetést intézte:

— Nézze uram, ön kijátsza a spekulatívénnyel és súlyos árdrágítást követ el. Nekem tulajdonképpen fel kellene önt jelentenem, de most az egyszer szemet hunyok, ha holnapra leszállítja az árakat.

Az illető főnök természetesen nagyon meglepetődött a rendőrigazgató kijelentésén és meglepetéséből még akkor sem ocsudott fel, amikor Dobrescu Miklós a segédekkel becsomagoltatott magának megymást, úgy néhány ezer lej értékben és előkelően biccentve, persze fizetés nélkül távozott. Ugyanígy tett a vendéglőkben, kávéházakban is, ahol miután elfogyasztotta a rendelt ételt és italát, magához

kérette a tulajdonost, jóindulatulag figyelmeztette őt és azután eltávozott. Ez volt a kezdet s amikor az egyes kereskedők, illetve a kávéás, vagy a vendéglős, megsokalta a rendőrigazgató ur „potyázásait” és odaküldte a fizetőpincért, vagy más formában, persze diszkrétén, felhívta Dobrescu figyelmét a fizetésre, a rendőrigazgató felháborodva utasította ezt vissza és súlyos fenyegetések közben távozott. Néhány nap mulva aztán idézést kézbesítették az illető „tapintatlan” főnöknek, aki ellen árdrágítás, vagy egyéb kihágás címen indult meg az eljárás. Súlyosabb esetek voltak azonban azok, amikor Dobrescu nagyobb pénzüsségeket is követelt. Több kereskedő vallotta, hogy a rendőrigazgató váltóra és más címen vett fel nagyobb kölcsönöket tőlük, amelynek ellenében „hallgatást” ígért. Ha az illető főnök vonakodott kielégíteni a rendőrigazgató óhaját, Dobrescu megfenyegette s végül, hogy a sok herce-hurcától meneküljön, inkább kiszolgáltatta a kért összeget, amelyet természetesen sohasem kapott vissza. Több aradi kereskedőt és kávéást — vallomásuk szerint — négy-öt esetben is zsarolt meg ilyenformán Dobrescu s amikor már úgy látta, hogy többet nem tud kieroszakolni az illetőtől, valamilyen koholt vétség címen feljelentést tett ellene.

Ezeket mondották el ma Sotirescu vizsgálóbíró előtt a feljelentők. Hogy azonban mindezekből mennyi a ténybeli igazság, csak a vizsgálat további során fog kiderülni. Kétségtelen, hogy amíg Dobrescu az aradi rendőrigazgatóság élén állott, a járásbírósnak rengeteg dolgot adtak a rendőrigazgató feljelentései, ezeknek az árdrágítói ügyeknek a javarésze — jellemzően — felmentéssel végződött.

— A szoviet megcáfolja Rakovszky visszahívásáról szóló híreket. Párisból jelentik: A moszkvai kormány felhatalmazta ügyvédségeit annak közlésére, hogy Rakovszky visszahívásáról szóló hírek nem felelnek meg a valóságnak.

Előkelő urileány, aki nevelőnő akart lenni.

Miskolcon megtalálták Gulácsy Dezső képviselő napok óta eltűnt leányát. A cselédszerzőnél jelentkezett állásért.

Budapestről jelentik: Gulácsy Dezső országgyűlési képviselő leánya eltűnésevel kapcsolatban szárnyra kelt találgatások már a szerencsétlen leány borzalmas végéről suttoztak, amikor váratlanul megérkezett a híre, hogy Gulácsy Miskolcon megtalálta elveszettnek hitt leányát. Gulácsy Margit rejtélyes eltűnése mára aztán teljesen tisztázódott. Mint már napokkal ezelőtt megírtuk, Gulácsy képviselő fiatal leánya múlt pénteken délután tűnt el szülei budapesti lakásáról. Miután estére sem került elő, otthon azt gondolták, hogy valamelyik barátnőjénél tölti az éjszakát, de mert másnap reggel sem adott életjelet magáról, az aggódó szülők az eltűnésről jelentést tettek a főkapitányságon, ahol aztán teljes apparátussal indult meg a vizsgálat az eltűnt Gulácsy Margit után.

Leánya eltűnése miatt valósággal buskomorra lett Gulácsy képviselő, ugyszólván egész napon át a főkapitányság épületében tartózkodott és izgalommal várta a megindított nyomozás eredményeit. Azonban napok multak el minden eredmény nélkül, míg aztán tegnap délután megszólalt Risztics dr. tanácsos telefonja és a miskolci rendőrség bünyűi osztálya jelentette, hogy megtalálták Gulácsy Margitot, akit bolyongása közben az ucán ismertek fel és be is vallotta, hogy ő Gulácsy képviselő eltűnt leánya. Gulácsy természetesen felindult az örömhíren és a legközelebbi vonattal már el is indult Miskolcra, ahol megható jelenetek között ölelték meg a szüleit és az eltűntnek hitt gyermekét.

Gulácsy Margit — a saját elmondása szerint — három nappal ezelőtt érkezett Miskolcra, ahová saját elhatározásából utazott, mert, mint mondotta, függetleníteni akarta magát és úgy gondolta, hogy, mint nevelőnő maga fogja megkeresni kenyerét. Miskolcra érve, a Kemény Margit által vette fel és ezen a néven jelentette be magát, majd elindult állást keresni. Azonban napokon át bolyongott és kilincselte anélkül, hogy állást tudott volna kapni. Mindazonáltal nem is gondolt arra, hogy egyelőre visszatérjen szüleihez, sőt nevetve olvasta a lapokban egyik iskolatársnője vallomását, amely szerint valószínűleg mozsizincbányánál ment, mert mindig az akart lenni.

Gulácsy Margitról adott személyleírás alapján a miskolci „Anna” cselédszerző otthon felügyelődjé felismerte a szökevényt a fiatal, állásért jelentkező leányban és ezt a gyanúját nem is titkolta Gulácsy Margit előtt, aki azonban nevetett a felügyelőnő ráfogásán és hubis fejét rázva jelentette ki, hogy tévedés van a dologban. A felügyelőnő azonban nem hagyta annyiban a dolgot és amikor a leány másnap is jelentkezett az otthonban, közölte vele, hogy tudja részére egy alkalmas helyet, azonban szükséges, hogy felmutassa az irásait. Erre a felszólításra a leány zavarába jött, elpirult, idegesen kapkodott, majd remegő hangon kijelentette, hogy semmiféle okmány nincsen nála. Nevelőnő még sohasem volt és irásait Budapesten lakó édesapja őrzi. A felügyelőnő ekkor azt ajánlotta, hogy minél hamarabb szerezze be a szükséges papirokat s aztán jöjjön el velük. A leány azonban nem jelentkezett többet s így már annyiban is maradt volna a dolog, ha a felügyelőnő nem ragaszkodott volna megállapításához, hogy a leány azonos az eltűnt Gulácsy Margittal és erre vonatkozólag jelentést is tett a rendőrségnek, ahonnan aztán általános razziát rendeltek el, azonban minden eredmény nélkül. Végre tegnap a késő délutáni órákban fontos nyomra bukkant a rendőrség. A „Korona”-szálló portása ugyanis közölte a detektivekkel, hogy egy Sipos Endre nevű sofőr azt az üzenetet hagyta hátra, hogy ha a rendőrök egy leányt keresnének, utasítsa hozzá őket. A detektivek előtt aztán a sofőr címondotta, hogy Gulácsy Margit hétfő óta az ő háziasszonyánál lakik. A rendőrségről nyomban kimentek a jelzett helyre, ahol megtalálták a fiatal leányt, aki a rendőrtiszt láttára csakhamar bevallotta, hogy ő nem más, mint Gulácsy képviselő leánya, Gulácsy Margit. A

rendőrtiszt ekkor a leányt bekísérte a rendőrségre és feltalálásáról értesítette a budapesti főkapitányságot. Estére aztán már megérkez-

Kormányválság készül Angliában.

Hírek Chamberlain és Churchill lemondásáról. — Súlyos helyzet előtt áll a Baldwin-kormány, amelynek bukása rövid idő kérdése.

Londonból táviratozzák: Komoly hírek terjedtek el az angol kormány válságáról. Hirt adtunk már Balfour miniszter lemondási szándékáról s ujabban megbízható politikai körökből olyan hírek szivárognak ki, amelyek Chamberlain, valamint Churchill kincstári kancellár lemondásáról is beszélnek.

A Baldwin-kormány különben is igen súlyos helyzet előtt áll. A költségvetés bevételei sok millióval elmaradtak a múlt évi mögött. Eddig a szénsztrájkra hivatkozva akarták megnyugtatni a kedélveket, ma azonban már világosan áll a helyzet. A válságról a jövő héten megtartandó országos konzervatív pártgyűlés

tek Budapestről a leány szülei is, akik drámai jelenetek között találkoztak eltűnt gyermekükkel. A leány csókra nyújtotta arcát anyjának és atyja korholó szavaira mosolyogva vont vállat. Azután élményeiről vigán csacsogva az egyik szállóba kísérte szüleit. És ezzel már be is fejeződött Gulácsy Margit érdekes kalandja, akit ma hajnalban visszavittek a szülei Budapestre.

fog tiszta képet nyújtani. Amennyiben enged Baldwin a nagyiparosok védvámáról szóló követeléseinek, úgy ellenkezésbe kerül Robert Cecil pártíveivel, akik igen tekintélyes részét képviselik a pártnak.

Ha Baldwin régi ígérteit be akarja váltani és a pártgyűlésen bejelenti, hogy a női választójogosultság korhatárának harminc évről huszonnégyre való leszállítását végre akarja hajtani, úgy a jobbszárny ellene fordul és felvetődik a bizalmi kérdés. Ha a kormány kisebbségben marad, vagy egy többséggel nem bír, a bukás, akkor a bukás valószínű.

Pénzhamisító banda működik Aradon.

Két primitív kivitelű hamis ötszázlejessel fizetett egy elegáns ur az egyik aradi üzletben. — A rendőrség nyomában van a pénzhamisítóknak.

(Arad, szeptember 28.) Egyik aradi férfit kereskedőnél megjelent ma délelőt egy elegánsan öltözött ismeretlen férfi, különféle holmikát vásárolt és két darab ötszáz lejessel fizetett. Alig távozott el az üzletből, a pénzáros kisasszony előtt gyanusnak tűntek fel az ötszáz lejesek és megmutatta azokat főnökének. Az üzlet tulajdonosa azonnal látta, hogy mind a két papírpénz ügyetlen hamisítvány. Az alig egy perccel távozó férfi után küldte egyik alkalmazottját, de az, ismeretlen már eltűnt. A hamis pénzeket szakértőnek mutatták meg, aki megállapította, hogy azokat teljesen primitív eszközökkel készítették. Az ötszáz lejesek rajza sem egyezik a valódiakkal és a nyomásból kitűnik, hogy egyszerű litográfáló

géppel készítették. Az a feltevés, hogy a pénzt Aradon hamisították és az az ismeretlen, akinek sikerült tuladni a két hamisítványon, szintén tagja az ötszáz lejeseket készítő bandának. Nem lehet véletlen ugyanis, hogy az üzletben ezer lejért vásárló férfi által kifizetett mindkét ötszáz lejes hamis volt. Az is gyanút keltő, hogy az ismeretlen feltűnő gyorsasággal távozott a helyiségből. A hamis ötszáz lejesek terjesztője elegánsan öltözött magas férfi, akinek megjelenése feltétlenül bizalmat keltő. Az esetről jelentést tettek az aradi nyomozó hatóságoknak, ahol a pénzhamisító banda leleplezésére a legnagyobb apparátussal indult meg a nyomozás.

Varjassy Lajosék új törvényezék delegálását kérték.

A bucaresti-i legfelsőbb semmitőszék foglalkozik a Juhos-üggyel.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Az a szenzációs bírókbotrány, melyről heteken keresztül írtak az erdélyi lapok és amelynek kapcsán az igazságügyminisztérium igazgatóját, Cinea igazságügyminisztériumi igazgatót, Varjassy Lajos dr.-t és Juhos Gyulánét az ügyészség őrizzetbe vette és néhány heti vizsgálati fogság után szabadon engedte — élénken foglalkoztatja most a bucaresti-i semmitőszék négyes tanácsát. A semmitőszék ugyanis a timisoarai (temesvári) ügyészségtől magához kérte az iratokat, mielőtt még a vádirat elkészült volna és most tárgyalnak azon beadvány felett, melyet a gyanúsítottak „suspiciunea legale” címen ad-

tak be. E beadvány szerint azt kérik az alperesek, hogy a semmitőszék ne a timisoarai (temesvári) törvényezéket delegálja ez ügy letárgyalására, hanem bármely más város törvényezékét. A közeli napokban várható ez ügyben a döntés, mely az eddigi hírek szerint valószínűleg helyt fog adni az alperesek kérésének.

Cinea igazságügyminiszteri igazgató ügyét minden valószínűség szerint elkülönítve fogják tárgyalni a többiek ügyétől és tekintettel arra, hogy Cinea mint az igazságügyminisztérium tisztviselője bucaresti-i lakos, így a bucaresti-i törvényezék fogja a tárgyalást folytatni.

Őrült a gyorsvonaton

Egy laci felé robogó gyorsvonat elsőosztályát rémületben tartotta egy késsel hadonászó ember. — Gonosztevő vagy elmebeteg?

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A Iasi—Chisinau között közlekedő gyorsvonat első osztályának utasait tegnap éjjel, egy teljes óra hosszát rémületben tartotta egy elmezavart ember, aki tört, zúzott és gyilkossággal fenyegette őket. A veráláfutott szemű, gonosztevő külsejű ember Vistenica állomáson lopódzott fel a vonatra. Amikor a gyors ezen az állomáson megállt, az elmebajos az első osztály ütközőjére állt és amikor a vonat elindult, az átjárón keresztül a kocsiba lépett.

Először a mosdóba ment, ahol néhány perccel meghúzódott. Csak amikor a gyorsvonat teljes sebességgel haladt a nyílt pályán, akkor bujt elő rejtékhelyéből. Megvárta, amíg a kálauz egy másik kocsiba ment, akkor aztán vérbenforgó szemekkel belépett az első fülké-

be, kést rántott és kijelentette, hogy mindenkinek megöl, ha nem mennek ki a folyosóra. A férfiak ellentállásra gondoltak, de amikor lárták, hogy örültre van dolguk, nem léptek fel támadólag. Három uriaszony elájult. Ezeket az örültre a folyosóra vitte. Minden fülkébe belépett és folytatta fenyegetéseit. Cidicheni állomáson visszatért a kálauz, aki azonnal meghuzta a vészféket. Amikor a vonat a nyílt pályán megállt, az örültre leugrott a vonatról és elszökött. Kezeiből csurgott a vér. Kését még akkor is maga elé emelte.

Azt hiszik, hogy vagy a Vistenice mellett garázdálkodó rablóbanda egyik tagja volt, vagy pedig azon fegyverek közül való, akik a Piatra Neamt fegyházból elszöktek.

Üzlet teljes felosztása miatt HOFFMANN összes árak kiárusítása Arad, Salacz-u. 1.

— A Manusalín-hívérek cégvezetőjét is letartóztatták. Bucarestből jelentik: A constantzai ügyészség letartóztatta Pacatianut, aki cégvezetője volt a Manusalín-hívéreknek.

H I R E K.

Idegen szavak szótára.

(Legújabb híradás.)

P.

FABULA mese. Plá. adómérséklés, drákaság letörése, munkanélküliség orvoslása stb.
FEMINIZMUS ha otthon a férj mos, surol, főz, takarít és dajkál.

FORTUNA szerencse. Teszem fel, ha imádott hölgyünknek megkérjük a kezét és az kosarat ad.

FRAKK nemcsak a szó, de maga a trakk is idegen, amennyiben csak kölcsön szoktuk kapni.

FRAPPIROZ meglep. Például a végrehaltó.

FUMOIR dohányzóterem. Valamikor régen fehér leányszobának hívták.

G.

GÁZSI egykoru feljegyzések szerint azt a havi összeget jelentette, amelyből állítólag a hivatalnok meg is tudott élni.

GALANTÉRIA előékenység. Teszem fel, ha valakit becsuknak a Markóba és udvariasan átadja helyét annak, aki hamarabb érkezett.

GARSZON aki letagadja, hogy nős.

GARDE-ROBE ruhatár. Két gallér, három zsebkendő.

GRAFIKA rajzolás művészete főleg a zsúfolt villamoson. Rajzolt tárgyak: zsebkendő, tárcsa, retikül stb.

GRAFOLÓGIA az a tudomány, melynek alapján a betűk formájából írjuk jellemére és foglalkozására lehet következtetni. Például az a nő, aki írásközben a betűket ok nélkül szétkapcsolja, feltétlenül a telefonközpontnál van alkalmazva.

GYEHENNA házias ember életé.

H.

HALLUCINÁL képrázatokat lát. Például ha valaki azt állítja, hogy hadikölesönkötvényeit még életében valorizálni fogják.

HARMONIKUS. Teszem fel, ha valaki délben a Dunakörzön főzi a nőket és a zsebében annyit pénz sincs, hogy megfizesse a Buchwald-zseket.

HÁRPIA a feleség közhasználatu neve a házasság ötödik évétől kezdve.

HAUTE VOLÉE előkelő társaság. Nem tévesztendő össze a Markó-uccával.

HEROSZ hős. Aki megnősül.

HISZTÉRIA női kedélybetegség, amely mindig a férfit viszi sírba.

HUMANIZMUS ismeretlen fogalom.

HUMORESZK egykoru feljegyzések szerint olyan irodalmi műfaj, amely az olvasó lelkében bizonyos derűtséget keltett. Manapság a humor csak egyes politikusok és közéleti férfiak komoly kijelentései képviselik. Ezeken még lehet mosolyogni.

HYPOKRISIS képmutatás. Amikor a házasságközvetítő lelkes szavak kíséretében meg mutatja a menyasszonyjelölt képét.

— **Miklós herceg rendezi az elhunyt uralkodó magánlevéltárát.** Bucurestiből jelentik: Miklós királyi herceg jelenleg Ferdinand elhunyt király írásainak rendezésével foglalkozik, miután az elhunyt uralkodó, betegsége utolsó idejében, nem tudta magánlevelezését rendezni.

— **Ujból megkezdődnek a konkordátum-tárgyalások.** Bucurestiből jelentik: A Politica jelentése szerint, legközelebb ujból megkezdődnek a konkordátum-tárgyalások, amelyek az Averescu-kormány bukásával egyidejűleg megszaktak. Valószínű, hogy Banu volt kultuszminiszter fogja a tárgyalásokat folytatni, aki annakidején annak a román delegációnak vezetője volt, amely Romában a Szent-székkal tárgyalt.

— **A pénzügyminiszter rezortjába helyezik a Monitorul Oficialt.** Bucurestiből jelentik: A kormány elhatározta, hogy a Monitorul Oficial hivatalos lapot a pénzügyminisztérium adminisztrációja alá helyezi és a kinevezendő igazgatót a jövődeki igazgatóság létszámába osztja be. Az új igazgató személyére nézve még nem történt döntés.

Egy pesti milliemos-család házassági botránya.

A budai Goldberger-család ellen család címen tett feljelentést a ceglédi dusszagdag menyasszony, akit a fiatal Goldberger a nászuton elhagyott.

(Budapest, szeptember 28.) A budapesti pénzarisztokrácia néhány nap óta kinos botrány hatása alatt van, amelyek középpontjában a budai Goldberger-család egyik tagja áll. A fiatal Goldberger néhány hét előtt egy ceglédi bírtokos özvegyének leányát vette el. A fiúnak az apja, a dusszagdag Goldberger-család szeniorjának fiúvére és fiával együtt jelent meg egy elegáns magánautóban a leány-nézőn. Az apa elmondta a családnak, hogy a Goldberger-vállalatok jelentékeny részvény-többsége az övé, a fia pedig főmérnök. Az özvegy egy percig sem habozott, annál kevésbé, mert a leánynak is megtetszett a Goldberger-fiu, aki így hétszázmillió korona hozományt kapott.

A fiatal pár nászutra indult, miután a férj a hozományt előbb elhelyezte. Utközben Berlinben szálltak meg és az ottartózkodás második reggelén a budapesti fiatalember azzal a kiforással hagyta el a szálloda szobáját, hogy

— **Cuza akar az egyetemek szenátora lenni.** Bucurestiből jelentik: Cuza professzor levelet írt az egyetem tanáraihoz, amelyben arra kéri őket, hogy a szenátori választás alkalmával őreá szavazzanak. Kijelenti Cuza tanár, hogy a szenátusban csupán a nemzeti kulturérdekeket akarja képviselni és nem áll szándékában, hogy a pártarcokban részt vegyen. Az Adeverul jelentése szerint a kormány végleg elhatározta, hogy fenntartja Titulescunak a bucuresti egyetem szenátori mandátumára vonatkozó jelöltségét.

— **Megérkeztek a fővárosba a latin sajtókonferencia résztvevői.** Bucurestiből jelentik: A sajtó hasábokat szentel a latin sajtókonferenciának, amelynek résztvevői ma érkeznek Jim bollián keresztül a fővárosba.

— **Egyetemi tanárok panasza Hatlegan dékánválasztása ellen.** Bucurestiből jelentik: A cluji (kolozsvári) egyetemi tanároknak Hatlegan professzornak dékánválasztása elleni panaszát a kultuszminiszter a közoktatásiügyi minisztériumban működő bizottsághoz tette át megvizsgálás végett.

Szörme bundáját a legolcsóbban csak a

„VICTORIA“

női confectionery divatházban veheti meg
Arad, a Dáciával szemben.

— **Október 16-án lesznek a csehszlovák községi választások.** Pozsonyból jelentik: A községi választásokra szóló terminust a belügyminisztérium október 16-ikára tűzte ki.

— **Kommunisták követték el a fascista-ellenes merényleteket.** Milánóból jelentik: A ravennai fascistapárt tegnapi ülésén a legutóbb történt fascista elleni merényletekről megállapították, hogy szerves kommunista-összeszküvés folyamánval voltak. A nyomozás kiderítette, hogy a francia kommunista párt felhívást intézett az olasz kommunista-övezet és figyelmeztette őket, hogy addig több pénzt nem küldenek, amíg néhány merényletet nem követnek el a fascista ellen. A körlevél következménye volt a párisi alkonzul meggyilkolása.

— **Klebensberg cáfolja Zichy gróf hercegprímási kinevezését.** Budapestről táviratozzák: Klebensberg cáfolja a Magyarország híresztelését a prímási szék betöltéséről. Tény az, hogy Zichy érsekkel tárgyalások folytak, azonban teljesen más úgyról. Hangsúlyozta, hogy minden személyi kombináció korai, amíg a miniszterelnök át nem veszi hivatalát.

— **A tengeren is pusztult a vihar.** Londonból jelentik: A múlt héten történt hatalmas vihar négy gőzöst elsüllyesztett, amelyek a kanadai Newsketamból indultak. Nyolcvan személy a tengerbe veszett.

— **Egy francia lap barátságos hangon ír a német-osztrák csatlakozásról.** Párisból jelentik: Az Excelsior mai száma feltűnő barátságos hangon ír az osztrák csatlakozási mozgalomról. Megállapítja, hogy az osztrák és német gondolkodás között semmi különbség nincsen.

az utra bevásárlásokat eszközöl. A valóságban azonban az állomásra ment, ahol az asszony nélkül vonatra ült.

A fiatal asszonyka csak órák múlva vette észre, hogy férje faképnél hagyta, visszautazott Budapestre, ahol kitudódott, hogy a kérdéses Goldberger a budai Goldberger-családnak tényleg tagja, de nem nagyon gazdag és fiúvérenél csak alkalmazásban van. A férj pedig sohasem lett főmérnök, hanem a műgyvetemen eltöltött két félév után szakított a technikai tudományokkal. Attól kezdve a fiatal Goldberger roppant sok gondot okozott családjának, mely úgy vélte, hogy egy gazdag pártival végül megalapozhatja sorsát. A fiatalasszony visszament anyjához Ceglédre és megindították a két Goldberger ellen család címen tett feljelentést. A büntető törvényszék most az idősebb Goldberger vagyona büntető zárlatot rendelt el.

— **Középkori eszközökkel harcolnak Japánban.** Sanghaiból jelentik: Jimanfu bírtokért folyó küzdelemben a védők és támadók középkori eszközöket alkalmaznak. Forró óimot, szikledarabokat dobáltak egymásra, végül a támadók kénytelenek voltak visszavonulni. Pekingben tovább folynak a razzia a déli agitátorok ellen. Száz diákot letartottattak és közülük harmincnyolcat felfejtek.

— **Halálozás.** Farkas Péter folyó évi szeptember hó 27-én, 75 éves korában elhunyt. Temetése e hó 29-én délután 4 órakor lesz a felsőtemető izottas csarnokából.

Frenner Márton ismert aradi cipész-mester ma 78 éves korában, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése csütörtökön, e hó 29-én délután 5 órakor lesz a felsőtemető halottasházából.

— **Ujabb kétmillió sikkasztás történt a kincstár terhére.** Constantából jelentik: A mai nap folyamán nagyarányu visszaéléseknek jöttek nyomára a constantai 11-ik csendőrezrednél. Megállapítást nyert, hogy Catu Stefan csendőrfőhadnagy az ezredparancsnok hamisított aláírásával ellátott utalványok alapján hosszabb időn át mintegy 2 millió sikkasztott el. Ebben több altiszt is segítségére volt. A főhadnagyot és büntőrsait tartóztaták.

— **Esperanto-kurzus kezdődik október hó elején a Iosif Vulcan bolgári iskolában.** Beiratkozni ugyanott minden csütörtökön este 7-8-ig és vasárnap délelőtt 10-12-ig.

— **Fascista nem lehet amerikai állampolgár.** Newyorkból táviratozzák: A newyorki népesedési hivatal, amely tudvalevőleg az állampolgári ügyeket véleményezi, legutóbb visszautasította 23 oiasz fascistanak Newyork-állambeli állampolgárság elnyerésére vonatkozó kérelmét, azai az indoklással, hogy a fascista eskü kizárja azt, hogy fascista amerikai állampolgár lehessen. A utározat diplomáciai körökben is nagy feltűnést keltett és ugy tudják, hogy Olaszország a kérdésben intervenálni fog Washingtonban.

— **Meggyilkoltak egy ploesti-i petroleumkedőket.** Ploestiből jelentik: Reitélyes gyilkosság történt az elmúlt észak Ploestiben. Rubin Lajos ismert ploesti-i petroleumtelep-tulajdonost, amikor éjféli körül a működésben lévő szondák megtekintésére indult, a vaksötét éjszakában valaki orvul lőtte. Rubint haldokolva a campinai kórházba szállították be, ahol ma délben kiszenedett. A titokzatos gyilkosság ügyében a csendőrség megindította a nyomozást.

— **Koenecke megkerült és továbbrepült.** Párisból jelentik: Az egész világsajtót bejárta a hír, hogy Koenecke német aviatikus, aki gépiével világműködő ultra indult, eltűnt. Ma jelentés érkezett, hogy a bátor repülőnek utközben motorhibája támadt és Angorában kellett vesztegelnie. Koenecke ma Bagdadba érkezett és onnan holnap továbbrepül.

— **Átrepülték az 5600 méter magas Hindikus hegláncot.** Taskendből jelentik: Egy Junkers repülőgép átrepülte az 5600 méter magas Hindikus hegláncot. A 950 kilométeres utat hat óra tizenöt perc alatt tette meg, majd ugyanazon az uton visszarepült elindulási helyére.

Boszorkányt akartak égetni Máramarosban.

Egy ártatlan vénasszonyt a babonás parasztek máglyára kötözték és csak az utolsó pillanatban mentette meg az elégetéstől egy vadásztársaság.

Máramarosszigetről jelentik: Bár sok-sok századdal ezelőtt kimondták, hogy boszorkányok nincsenek, — Máramaros világtól távol eső, vadregényes hegyei között élő ruthén parasztek nem igen tudnak erről a megállapításról és szentül meg vannak győződve a seprőn lovagló, bajt és dögvészt hozó vasorrú bábak létezéséről. Így történhetett meg aztán, hogy az elmúlt héten majdnem középkori módon égették el (Nagybocskótól pár kilométernyire), Apsica falu lakosai Boncura Vaszilynét, egy 73 éves magával tehetetlen öregasszonyt.

Boncura Vaszilyné a hegyek között édegett egyedül és nagy nyomorúságban. Néha elvánszorgott a faluba és aiamizsnát gyűjtött. Az emberektől való idegenkedése okozhatta azt, hogy boszorkánynak nevezték ki a babonás és tudatlan hegylakó. A hír terjedt és lassan kitértek az öregasszony útjából. A legutóbb már nyíltan hangoztatták, hogy

„boszorkány“ és ő volt az előidézője az utóbbi viharnak. És elindult a suttozás. Az egyik hegylakó már tulajdon szemével látta, amikor a boszorkány az ördögökkel együtt fogva sétált. A másik esküdözött, hogy a vihar alkalmával éjjel seprőn lovagolt Boncuráné. Mindenki tudott valami szörnyű és háborzongató részletet a gonosz lélek tényekéről. Hogy a bajon segítsenek s megmentsék a falut, a legbabonásabb hegylakók elhatározták, hogy a „gonosz“ öregasszonyt elégetik. Ugy is történt, kora hajnalban 8 markos pásztor kihurcolta az öregasszonyt az erdőbe, ott máglyát raktak és felkötötték rá a sárkány Boncuránét. Már alá is gyújtották a máglyát, amikor egy vadásztársaság figyelmes lett az eseményekre. A vadászok fegyverrel kényszerítették a pásztorokat, hogy oldják fel az öregasszonyt köteleiketől, aki ilyenformán megmenekült a tüzhaltól. A boszorkányt égetők ellen az eljárás megindult.

Kiepura a világ legboldogabb fiatalembere.

„Miből kerül a Kärtner-strasse?“ — A varsói diákszobából a Metropolitan ragyogásáig. — „Csak egy drága kislány hiányzik az autóból“.

(Az Aradi Közlöny bécsi levelezőjéről). Mit csinál ön azzal a sok pénzzel, amit keres — kérdezte Jan Kiepurától, a világhírű lengyel tenoristától egy angol újságíró londoni koncertje után.

— Megveszem magamnak a Kärtner-straset Bécsben — felelte mosolyogva a bécsi Opera dédelgetett kedvence.

Nevetve meséli tudósítónknak ezt a kedves epizódot az alig huszegynehány éves világnagyság.

— Igen — mondja. — Miért ne? Nem muszáj, hogy minden Rotschildé legyen. Kiepura sem rossz név.

Azt hihetné valaki, hogy a fiatal tenorista, aki különben állandóan mosolyog, ha nem énekel, hű, vagy beképzelt. Távolról sem.

— Nem vagyok én hű — magyarázza, mert nem vagyok ostoba. Csak örülök: érti? Az élet olyan szép és én olyan fiatal vagyok. Ha egy újságot a kezembe veszek, mindenütt ragyogó kritikák, pár év előtt pedig három pajtásmossal aludtam együtt egy varsói füfetlen diákszobában és mint szegény fiú, rossz télikabátban, egy kis teával a gyomromban siettem az egyetemre nyolckor. Én azt is tudom, mi az fiatalnak és szegénynek lenni. Sokszor jártam a varsói Opera környékén. „Istenem — gondoltam sokszor magamban — csak egyszer engednének téged is itt énekelni, csak két taktust, hiszen te biztos énekelisz oly szépen, mint azok ott bent, vagy talán szebben is, de

ki tud róla? — Most pedig hozza a titkárom a táviratokat, hogy itt 1000 dollárt ajánlanak egy estére, ha énekelek, ott meg 1500 dollárt. Sokszor azt hiszem, álom az egész és reggel felébredek a varsói hideg diákszobában. De nem. A titkár egész komolyan várja, hogy mit válaszolok.

— És az újságok dicsőitene minden nyelven. Nem lehet álom. Ez swarz auf weiss. Azt is írta valamelyik, hogy én vagyok a második Caruso. Ez fájt. Én nem akarok második Caruso lenni, hanem az első Kiepura. Szeretem ha erősen megkritizálnak. Ugyis tanulok állandóan. Tanulás a pihenésem, meg a szórakozásom is. Igen... igen... titkárom van és autóm. Jöjjön kocsizzunk egyet. Na ne féljen, egész jó soffőr vagyok. Látja ez mind szép és ugye ehhez a pompás Mercedeshez csak egy drága lány hiányzik.

Egy kicsit elborul a mosolygó arc. — És látja: ép ez nincs. Van ugyan mindennap 1000 aki autogramot kér, de ez az 1000 kevesebb, mint az az egy.

Csend lett hirtelen. Kiepura maga elé mered, de bejön a titkár. Táviratot hoz. Berlinbe kellene utazni, hogy a newyorki Metropolitan Opera megbízottja előtt 5 percet énekeljen. Kiepura azonban most egy kislányról beszél, aki nincs és nem akarja, hogy megzavarják.

— Berlinbe utazni s előénekelni?... mondja. — Ennek nincs semmi értelme. Aki engem hallani akar, az majd eljön hozzám.

denkinek megélhetési lehetőséget Ausztriában. Ennek pedig az a következménye, hogy lassan-lassan az idegenek jutnak túlsúlyra és közben kihál az osztrák nép.

Hasonló születéscsökkenés tapasztalható Berlinben is. Egy híres német geneologus ezzel kapcsolatban azt állapította meg, hogy Németországban a táncszennvedély és különösen a charleston csökkenti az asszonyok szülési képességeit. A modern táncok tehát nemcsak az akaratot, hanem magát a képességet is károsan befolyásolják. Megállapítható ugyanis, hogy sok fiatal házaspár van, akik vágyanak gyermek után, azonban az asszony, a táncok miatt meddő marad.

Megállapítható azonban az is, hogy a modern fiatal asszonyok szülési képessége általánosan is csökkent és állandóan fogyóban van. Ez a problema foglalkoztatja most nagyban az orvosi köröket, de az okára még nem tudtak rájönni.

Ausztriában jelenleg 1.727.000 nő van abban a korban, hogy anya lehet, de ezek közül tavaly csak minden tizenkettedik hozott gyermeket a világra. Bécsben még minden huszadik se. Ha ez így tart tovább — állapítják meg a bécsi lapok — akkor Bécs nemcsak a gyermek nélküli város lesz.

A charleston csökkenti a nők szülési képességét.

Mi az oka annak, hogy Ausztria lassan gyermeknélküli ország lesz?

(Bécs, szeptember 28.) Most jelent meg az osztrák statisztikai hivatal kimutatása az ezévi születések és halálozások számáról és ez a kimutatás szomorú tényeket foglal magában. A kimutatás ugyanis arról ad számot, hogy a születések száma Ausztriában egyre jobban csökken és ez a veszedelem már oly nagyarányú lett, hogy ez a legkomolyabb aggodalmakra ad okot. A születések veszedelmes csökkenése, noha a gyermekhalandóságot egész csekélyre sikerült minimálni, oly nagy, hogy Ausztria lakossága a kihálás kezdetén van. Bizonyos, hogy az utóbbi évtizedben egész Európában csökkent a születések száma, de Ausztria ezen a téren rögtön Franciaország után következik, ahol tudvalevőleg most is a legcsekélyebb az újszülöttek száma.

Franciaországban azonban, ahol 60 millió ember él, mindent elkövetnek, hogy a golyát népszerűsítsék a fiatal házasság előtt, viszont a 6 milliós Ausztriában ez irányban nem történik semmi, sőt hivatalos helyen jónak is tartják a lakosság ilyen módon való lecsökkenését, mivel a mai viszonyok ugysem nyújtanak min-

Ujból kitör az angliai szénháború. Londonból jelentik: Cook, az angol bányászszövetség titkára kijelentette, hogy a bányászok kerületi szervezetei egyhangulag sürgetik a bányatuladonosokkal való megállapodások felbontását. A kérdést a jövő hónapban terjesztik a végrehajtó bizottság elé.

Három gyerek és a nevelő a villamos kerekalatt. Budapestről táviratozzák: Borzalmas villamos szerencsétlenség történt ma délután a Rottenbiller-uccában. Sági Mór úgynök három kis gyermekét a nevelő vezette az uccán. A villamos síneken mentek keresztül és a nevelő gondatlanságából az egyik gyermeket a közeledő villamos kerekai elkapták és darabokra tépték. A nevelő és a másik két gyermek szintén a villamos alá kerültek és súlyos sérüléseikkel a kórházba szállították őket.

Öngyilkos lett egy katona Nadlacon. Jelentették az aradi ügyészségen, hogy Novescu Mihály 13-as lovasezredbeli katona szülei házában, Nadlacon az elmúlt éjjel öngyilkossági szándékából felakasztotta magát. Mire tettét észrevették, már nem volt benne élet. Ugy tudják, hogy a szerencsétlen fiatalember súlyos neuraszténiában szenvedett és gyógyíthatatlannak vélt betegsége miatt vált meg az élettől. Eltemetését engedélyezték.

A „Traján császárt“ bevontatták a constantal kikötőbe. Bucurestiből jelentik: A Traján császár gőzöst tegnap két hajó megmentette és visszavontatta a constantal kikötőbe, ahol az összes hajók szirénabugással üdvözölték. Valószínű, hogy a Traján császárt Konstantinápolyba fogják szállítani alapos javítás végett.

Közvetlen vasútösszeköttetés Németországgal. Bucurestiből jelentik: A rothenburgi vasúti konferencia megállapította a közvetlen német-román forgalom határozmányait. A vasut közvetlen közlekedése magyar, osztrák, cseh és lengyel területeken fog keresztül haladni.

Kemál titkára lett Törökország moszkvai követe. Londonból jelentik: A török kormány moszkvai követévé Tefik pasát, Kemál személyi titkárát nevezték ki. Az eddigi követet, Zakai pasát a legutóbbi választásokon képviselővé választották, azért mondott le.

Drákói büntetés kommunista képviselők sajtóperében. Párisból táviratozzák: Az itteni törvényszék nyolc kommunista képviselőt sajtóvétség miatt összesen ötvennyolc évi börtönnel és száznegyvennégyezer frank pénzbírsággal sújtott. A lapok szerint, ilyen óriási büntetést sajtóvétségért sem a restauráció, sem a császárság korában nem alkalmazták.

Műsoros délután a Kulturpalotában. Nagy érdeklődés előzi meg a Minerva október 2-iki műsoros délutánját a Kulturpalotában. Ezt a nagy érdeklődést indokoltá teszi az a hatalmas és erős műsor, melyet a vezetőség erre az alkalomra összeállított. Felejthetetlen lesz a közönségnek Schlattner Gyula világtalan zongoraművész játéka, továbbá Halász Ica primadonna énekszámai, melyet a közkedvelt Almai Laci cigányzenekara kísér, Rudas Bendi, Gyözöné, Deésy, Kun, Földes, a városi színház tagjainak szereplése, kik könnyekig fogják a közönséget megnevettetni. A többi zené- és táncszámok is, melyeket az aradi úri-társadalom legjobbjai játszóak, egytől-egyig művésziések és szórakoztatók. Jegyek a nagy tolongás elkerülése végett elővételben a Minervánál, Str. Metianu (Forray-u.) 11. válthatók.

Hegedű-zongora-iskolák és gyakorl. Kerpelnél. — Thèmes városligeti tánciskolájában október 3-án új kolon kezdődik.

Elveszett egy barna szőrű, Fritz névre hallgató Doberman, amelynek füle nincs levágva. A megtaláló magas jutalomban részesül az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

H. Sziklay Gizi Strada Cercetasilor (Szent Pál-uccai) tánciskolájában október hó 3-án új kezdő táncoklón kezdődik.

DON X
a szezon legizgalmasabb filmje
Douglas Fairbanks-szal
ma, csütörtöktől az Apolloban.

Izgalmas szokási kísérlet az olműzi feygházból!

Lezian, a halálraítelt rablógyilkos véres harvot vivott az életért.

Olműzből jelentik: Lezian, a halálraítelt többszörös rablógyilkos és egyik büntársa, a két évi feygházra ítélt Kasparik, az elmúlt éjszaka vakmerő szokási kísérletet hajtottak végre az olműzi hadosztálybiróság feygházából. A feygházórség egyik katonájától, aki szimpatizált Leziannal, egy baltát, egy gyalogsági karabélyt és hatvan töltényt kapott, amit a katona este csempészett a cellába. A baltával feltörte a cellát és megtámadta a folyosón posztoló őrszemet, akit több lövéssel súlyosan megsebesített. A lövés zajára azonnal ősszufutott a feygházórség és le akarták feygyerezní Lezianékat, akik azonban elkeseredetten védekeztek. Öt percig tartó puskaharc után, amelynek folyamán egy fogházőr súlyosan, kettő könnyebben megsebesült, Lezian belátta a harc kilátástalanságát és Kasparikkal együtt megadta magát. A hajnali órákban mindkettőjüket sötét zárkába vitték, ahol kettőzött őrszem feygel fel rájuk.

Egy apagyilkos tábori lelkész.

Dolj városkában egy felszentelt pap heves ősszeszólalkozás után agyonlötte az apját.

(Az Aradi Közleány bucesti tudósítójának távirata). Megdöbentő apagyilkosság történt tegnapelőtt este Dolj városkában. Morar Dumitre mostanában felszentelt fiatal papot néhány nappal ezelőtt Targul-Jiulra nevezték ki helyőrségi lelkésszé. A napokban kellett volna elfoglalnia állását és Morar Dumitre boldogan készülődött az utazásra; mert a kinevezését nagy örömmel fogadta.

Apja azonban annál jobban féltette a fiát, aki iszákos, kártyás ember volt és akiről írt tudta, hogy épen könnyelmű természete miatt nem fog megfelelni a várakozásnak. Morar Dumitru tegnap reggel akart elutazni a szülői házából, Dolj városkából Targul-Jiulra, új állomáshelyére. Az utolsó estét apja arra akarta felhasználni, hogy lelkére beszéljen fiának, akit javulásra íntett. Eközben az apa és fia ősszeszólalkoztak, az apa arculötötte fiát, aki revolvert rántott és rálött apjára. Amikor látta, hogy a golyók találtak ugyan, de apja még erejében van, újabb két lövést tett a szerencsétlen emberre, aki holtan bukott le a padlóra. A gyilkos fiut, aki el akart menekülni, a csendörök letartóztatták.

D O N X.

D O N X.

D O N X.

D O N X.

APOLLOBAN MA, NAGY PREMIER

DOUGLAS FAIRBANKS-SZAL

A SZEZON LEGNAGYOBB FILMJE

D O N X.

D O N X.

D O N X.

Az el. 5, 7 és 1/10

Erzsébet Mozgó BEN-HUR

Ma, csütörtökön, péntek estig bezárólag

Felkérjük a t. közönséget a délutáni előadások látogatására, hogy az esti nagy tolongás elkerülhető legyen
 Az előadások d. u. 4, 7 és 1/10 órákor a teremben és szép idő esetén 8 órákor a kerthelyiségben is.

A tulajdonos lehetővé kívánja tenni, hogy ezt a páratlan világszenzációt mindenki megnézhesse, miért is szerdától a rendes oloso helyárok mellett kerli vetítésre!

O fensége a — harmadik osztályon...

Lipót brabanti herceg és a szép Astrid svéd hercegnő szerelmi házassága. — Hogyan tett szert a belga trónörökös egy csodaszép „önkötő” nyakkendőre? — „Lord Morgó” megint elszalasztotta a jó alkalmat.

Stockholm, szeptember hó. (Az Aradi Közleány levelezőjétől). A kedves kis történet hőse egy huszesztendő herceg... egy hus- és vérből való, valóságos királyi fenség... a belga trón várományosa, Lipót brabanti herceg...

Az ifju királyfi — mint ismeretes — néhány hónappal ezelött jegyezte el a szépséges Astrid hercegnőt, Károly svéd herceg leányát, még pedig a következőképen:

A szép Astrid tavasszal épen Londonban időzött, a beavatottak szerint — völegénynézőben. Sőt még olyanok is akadtak, akik azt is biztosan tudni vélték, hogy a londoni látogatás — főképen „Lord Morgó”-nak szölt. Tudniillik így hívják a Piccadilly körül az angol trónörökös, aki sehogysem akarja magát rászánni a nőülésre. S csakugyan, „Lord Morgó”-t, a gyönyörűséges svéd hercegnő bájai sem hatották meg különösképen s ezuttal is kiterő válasszal igyekezett menekülni „Hymen fenyegető rózsálcái” közül.

Csak hogy a walesi herceg ezuttal nem számolt az ugyanakkor szintén Londonban időző belga trónörökössel, aki viszont fényesen bebizonyította, hogy a minden idők legnagyobb drámai költője által „Romeo és Juliá”-ban propagált fellángoló szerelem még ma is az élet valósága.

S amit a walesi herceg ilyenformán elmulasztott, annál alaposabban megcselekedte Lipót belga trónörökös. Vagyis fülig szerelmes lett a bájos, széke Astrid hercegnőbe (hiszen már a neve is oly vonzó, oly poétikus... Astrid — Isten békéje...) S ez a legelső látásra feltámadt, hirtelen szerelme valóságos mély szenvedéllyé változott néhány hét alatt, amelyet egy skót főnemes vidéki kastélyában, annak vendégeként töltöttek el s ahol valósággal reggeltől estig együtt voltak...

„Szivem a hegyek közt maradt...” — énekelte valamikor Burns, a híres angol poéta, a skót hegyek szölte... Amit a Brümelbe hazatért fiatal királyfi szintén elmondhatott volna magáról. Azzal a különbséggel, hogy a szépséges Astrid csakhamar megtalálta odahaza Stockholmban Károly papa szívének a kulcsát is.

Az Angliában megindult „flirt” ilyenformán Belgiában is, Svédországban is rövidesen „megérett” az eljegyzésre. A királyi szölk Brümelben jóindulaton mosolyogva adták beleegyezésüket a — gyerekek házasságához.

Stockholmban nagy készülődéssel várják a völegényt, ki nemsokkal ezután bejelentette látogatását Károly svéd hercegnél. Lipót királyfi csakugyan utnak is indult s hogy szerelmi ábrándozásai közepette az uton se zavarhassa semmi, inkognitóban, teljesen egyedül, mint monsieur Philippe, kereskedő...

Hamburgig ment is minden, mint a karkacspás. Itt azonban, amikor a malmöi hálókocsi után érdeklődött, kissé meglepetve hallotta a tisztviselő válaszat:

— Sajnálom, uram... már minden helyet lefoglaltak...

— Az első osztályban?

— Igen, az elsőben.

— No és a másodikban?

— Ott is.

A királyfi meghökken. Ilyen akadályokhoz nyilván nem volt hozzászóka.

— Ah... hát akkor mit csináljak? — kérdezte csüggedten.

— Tessék harmadik osztályon utazni — mosolygott a hivatalnok. — Ön még fiatal ember... A harmadikon még van néhány szabad hely... Megjegyzem, itt is rendes és tiszta minden.

Az ál-monsieur Philippe nem sokat habozott, megváltotta a harmadik osztályra szóló

jegyét s egy óra mulva már egy malmöi nyakkendő-cég utazójával ült szemközt a szakasban.

Az utazó hamarosan beszélgetésbe elegyedett ifju utitársával. Félóra mulva már egész csábító nyakkendő-kollekcióját kitergette előtte.

A királyfi mosolyogva háritotta el a legelőnyösebb ajánlatokat.

— Nem, nem... köszönöm — szólt udvariasan — egyelőre el vagyok látva...

— Oh, csak mutatom az „árut” — válaszolt a kereskedő. — Hát ön miben utazik?

Lipót herceg szemébenélkül felelt: — Gyarmatárunkban...

Malmöbe érkezve, az utazó egy pompás „önkötő”-vel ajándékozta meg utitársát, mire a herceg revansképen reggelire hívta meg a kereskedőt az étkezőkocsiba. Amikor azonban a herceg két pohár tejet rendelt, a kereskedő nevetve ütött a vállára:

— De, kedves monsieur Philippe... nem vagyunk mi már gyerekek... Egy sonkászsemlye, meg egy korsó sör inkább nekünk való reggeli lesz...

Reggeli után kiszálltak s sétálni kezdtek a perionon. Csakhamar észrevették, hogy a malmöi vasutasok egy csillogó szalonkocsit kapcsolnak a vonat végére.

— Alighanem Gusztáv király megy haza a vadászatról — jegyzi meg az utazó.

S monsieur Philippe társaságában a szalonkocsi mellé lépvé, kíváncsian nézegették azt körül. Egy diszruhás kalauz azonban eltereli őket onnan.

— Menjenek csak arrább innen, fiatal ember... — szólt a vasutas. — Ez nem az önk számára van...

Majd a közelben ácsorgó többi vasutas felé fordulva, halkán jegyzi meg:

— Ami biztos, az biztos... Az ember sohasem lehet eléggé óvatos ezekkel az idegenekkel szemben...

Stockholmba érkezve, látják, hogy a pályaudvar és környéke feketéllik a tömegettől. Mind azért jött, hogy megláthassák az érkező belga trónörökös, aki a szép Astrid hercegnő férje lesz. Gusztáv svéd király azonban egyedül száll ki a szalonkocsiból...

S amíg az ősszesereglett tömeg a népszöri uralkodót rajongva üdvözli, monsieur Philippe mosolyogva bucsuzik új „barátjától” s kizitáskáját egy taxi sofőrjének átnyujtva, szólt: Károly herceg palotájába megyünk...

„A Népszöveltség semmit sem végzett”

A Times vezércikkben száll sikra a háborús felelőség kérdésének feltevése ellen.

Londonból táviratozzák: A Times vezércikkben számol be a Népszöveltség mostani ülésszakának eredményéről. Kiemeli, hogy a Népszöveltségnek sokan nagyon nagy jelentőséget tulajdonítanak és hatalmát tulbecsülik. Sokkal nagyobb a jelentősége Locarnónak, amelynek végső konzekvenciái még nem következtek be. Ezért feleslegesnek tartja új európai garanciák teremtését. Sajnos, a Rajnavidék kiürítésének kérdését még mindig apró-cseprő okoskodásokkal zavarják. A lap továbbiakban sikraszáll a háborús felelőség kérdésének újabb feltevése ellen.

DON X

a szezon legizgalmasabb filmje
 Douglas Fairbanks - szal
 Ma. csütörtöktől az Apolloban

Az állam kárpótolja a kisajátított beltelkek tulajdonosait.

A kártalanítás hasonló értékű földdel történik. — Tornyai Gyula dr. volt szenátor érdekes nyilatkozata a városi beltelkek kisajátítása ügyében.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata). Néhány hónappal ezelőtt még Clujon (Kolozsváron) működött az az agrárbizottság, mely most az aradi városi beltelkeket sajátítja ki tisztviselő-lakások céljaira. Érthető az a riadalom, amit ez az újabb intézkedés keltett, hiszen egy város közepén fekvő telek hatalmas értéket képvisel és az eddigi gyakorlat szerint ezen telkekért, melyet a tulajdonosa esetleg egy élet munkája árán szerzett, hogy öreg napjaira biztosíthassa életét — most egy olyan neveltséges árat állapít meg a bizottság, mely alig elégséges ahhoz, hogy abból néhány hónapig meg lehessen élni. A másik kifogás, ami ezen belső telkek kisajátítása ellen elhangzott, az volt hogy a város kellős közepén épülő kis tisztviselőházak elcsufítják a város egyenletes perspektíváját. A mai napon Bucurestibe érkezett Tornyai dr. volt magyar szenátor, aki a Str. Campineanu 9. szám alatt ügyvédi irodát nyitott. Ismeretes, hogy Tornyai szenátor a legnagyobb magyar szakértője az agrártörvény bonyolult paragrafus-labirintusának és ezért hozzá fordultunk, hogy meghallgassuk véleményét a városi beltelkek kisajátítási kérdésében.

A volt szenátor bucuresti-i munkatársunk kérdésére a következőkben válaszolt:

— A városi beltelkek ügyében sokat jártam a földművelésügyi minisztériumban, illetve annak kisajátítási osztályánál, az ugynevezett Casa Centralanál, amikor Kolozsváron kezdték tisztviselőlakások céljaira kisajátítani a beltelkeket. Akkor intervenáltam a miniszternél, aki azonban kijelentette, hogy ezen ügyben senki sem tehet semmit, mert ez törvény, melyet végre kell hajtani.

— Az agrárbizottságok általában az 1913. évi telek értékét veszik alapul és ilyen értékben adják ki az állami kötvényeket a telekért. Azonban azt kijelenthetem, hogy a telektulajdonosok nem kötelesek ezen értékmegállapításba beleegyezni, követelhetik, hogy a kisajátított telek értékével egyenlő földet kapjanak a városon kívül és például az ottani értékek szerint egy negyed hold beltelekért kaphatnak 2-3 hold területet a városon kívül. Ugyanis a törvény szerint egyedül a speciálisan házhely célokra kisajátított területeknél van jogában a telektulajdonosnak a föld értékét földben kérni, azaz a kisajátított területekkel egyenlő értékű földet követelni. Sajnos, a törvény megfelelő szakasza itt sem mondja ki a megállapítást határozottan és kategorikusan, hanem „sa poate” és „dupa posibilitate”, azaz, amennyiben lehetséges, illetve a lehetőségek szerint történik a földdel való kártalanítás. Azonban az eddigi gyakorlatok szerint van reményük a kisajátított telektulajdonosoknak az ilyen módon történő kártalanításra, ami mégis csak jobban jön sokszor, mint az állami kötvény.

— Azonban fel kell, hogy hívjam az illető telektulajdonosok figyelmét arra, hogy a városi belső telkek kisajátításának csak akkor szabad megtörténni, ha arra tényleg szükség van. Illetve ha tényleg vannak házhelyigénylők. Ugyanis az általános agrár-kisajátításnál abban az esetben, ha nincs momentán földigénylő, kisajátíthatják a földeket az állami tartalék részére. Azonban a beltelkeknél ez nem áll fenn, ezeket a telkeket csak akkor szabad kisajátítani, ha van még ki nem elégített házhelyigénylő. Már most a telektulajdonosok dolga, hogy utána nézzenek, tényleg a szükség kényszerítette-e az agrárbizottságot a beltelkek kisajátítására.

— Mint említettem, sajnos, nincs mód arra, hogy a beépítetlen és gyümölcsösnek sem használt telket mentesíteni lehetne a kisajátítás alól, viszont tudok eseteket, amikor egy egyszerű kis fából épült barakk mentett meg

egy hasonló telket a kisajátítás alól, mivel a törvény csak a beépítetlen telkekről beszél, de nem mondja meg, hogy az a ház miből kel-

Ujabb Grozavescu-botrány Bécsben.

Egy bécsi író izléstelen szindarabja meggyalázza Grozavescu emlékét. — A család követeli a fércmű betiltását.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől). Jarno József színháza, a Renaissancebühne a napokban mutatta be Fischer Felix bécsi író „Darf man töten?” című darabját, mely tulajdonképpen a Grozavescu-dráma színpadra való alkalmazása. A darabban a szerző izléstelenségeket izléstelenségekre halmoz, unos-untalan meggyalázza Grozavescu emlékét, a tragikus sorsú művészt homoszexuális hajlamnak tünteti fel, Grozavescu öz édesanyjából szintén gyilkost csinál. Visszataszítóbb és förtelmesebb fércmű már évek óta nem került színpadra Bécsben.

Közgazdaság.

Zürichben 3.24, Párisban 15'85 a lej.

Helyi valutaárak. (Szeptember hó 28.)

Kifizetések: Berlin 38.70, Amsterdam 65, Newyork 162, London 790, Páris 6.37, Milánó 8.87, Prága 4.82, Budapest 28.40, Zágráb 2.86, Bécs 22.90, svájci frank 31.30. — Áru: Márka 38.50, dollár 160, angol font 785, francia frank 6.40, olasz lira 8.83, cseh korona 4.80, pengő 28.30, dinár 2.80, osztrák schilling 23, svájci frank 31. — Pénz: Márka 38, dollár 159, angol font 775, francia frank 6.20, olasz lira 8.50, cseh korona 4.70, pengő 28.10, dinár 2.70, osztrák schilling 22.80, svájci frank 30.50. Irányzat: lanyha.

Zürichi tőzsdenyitás. (Szeptember hó 28.)

Berlin 123.52.50, Amsterdam 207.91.50, Newyork 518.60, London 2523.50, Páris 20.35, Milánó 28.29, Prága 15.37.12, Budapest 90.70, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.24, Varso 53, Bécs 73.17.50.

Zürichi tőzsdezárlat. (Szeptember hó 28.)

Berlin 123.50, Amsterdam 207.93.50, Newyork 518.50, London 2523.50, Páris 20.35, Milánó 28.30, Prága 15.37.12.50, Budapest 90.70, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.24, Varso 53, Bécs 73.15.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Szept. hó 28.)

Kifizetések: Páris 6.35.50, Berlin 38.40, London 787, Newyork 161, Milánó 8.64, Zürich 31.15, Prága 4.80, Bécs 22.80. — Valuták: Napoleon 650, német márka 38, leva 1.23, török lira 0.83, angol font 780, francia frank 6.30, svájci frank 31, olasz lira 8.75, drachma 2.10, dinár 2.85, dollár 159, lengyel zloty 17, osz-

lett, hogy épüljön. Előfordult bizony olyan eset is, amikor egy ilyen beépítetlen telekre a háztulajdonos sebtiben egy szép nagy házat épített s egy szép napon jelentkezett nála egy tisztviselő, aki mint házhelyigénylő azt a telket megkapta s követelte a ház kulcsát, mondván, a telek az enyém és így ami rajta van, szintén nem lehet másé... Újból ismétlem, az agrártörvény 16-ik szakaszának 2-ik bekezdése szerint a kisajátított telektulajdonosok kérhetik az elvett teleknek földben való térítését.

Grozavescu Nelly nyomában a bemutató után kérte a darab előjátékának, amely nyíltan megnevezi Grozavescuékát, betiltását. Ma hasonló kérelmet juttatott el a bírósághoz Gürtler Hans dr. a Grozavescu-család nevében. — Grozavescuék az egész darab betiltását követelik halottgyalázás miatt. A bécsi bíróság a napokban fog dönteni a kérelem ügyében. Addig azonban a darab műsoron marad és jellemző a bécsi közönség eltévelyedett izlésére, hogy a fércmű napról-napra zsufolt ház előtt kerül színre és a nézők minden jelenet után valóságos vastapsal fejezik ki tetszésüket.

trák schilling 22.90, pengő 28, cseh korona 4.85

Briand enyhíti

a német-francia feszültséget.

Távollétében történt a tannenbergi affér. — A jobboldal gyávasággal vádolja Briandot.

Párisból jelentik: Briand visszatéréseivel kapcsolatban a lapok szerint a távollétében történt francia-német ellenléteket hamarosan elintézi. Az Echo de Paris szerint Briand megkérte miniszter-társait, hogy távollétében tartózkodjanak oly frányu szerepléstől, amely a helyzetet elmérgesíthetné. A baloldali lapok megállapítják, hogy a helyzet Briand és Stresemann találkozásával teljesen lecsillapodott. A jobboldaliak ezzel szemben támadják Briandot. Megállapítják, hogy gyáván viselkedett Stresemannal szemben.

Incidens egy pesti főpróbán.

Mátrai Erzsit inzultálni akarta egy zenetanár a Nemzeti Színházban.

(Budapest, szeptember 28.) A Nemzeti Színházban, a Turgenjev-darabnak. Natáliának főpróbáján kinos feltűnést keltő incidens történt, amely súlyos botrányra végződött. A Nemzeti Színház egyik művésznője, Mátrai Erzsit, a nézőtérben az első sorból figyelte a főpróbát és kritikai megjegyzést tett, mire a mellette ülő Kalmár Jenő zenetanár hangosan rászólt, hogy lehet a muzsika templomát ilyen megjegyzéssel megszenteltetnünk. Olyan kvalifikálhatatlan kifejezésekkel támadt Mátrai Erzsire, hogy az — nagyobb feltűnése elkerülése végett — elhagyta a nézőteret és kiment a folyosóra. Kalmár fenyegető gesztusok közepette oda is követte, úgyhogy Mátrai Erzsit a folyosón tartózkodó Marton Gézához fordult segítségért. Kalmár erre a művésznőt védelmébe vevő Marton Géza ellen fordult, rávetette magát és több harapást etett rajta. Egy rendőrtisztviselő és egy detektív csak fáradtságos dulakodás után tudta a maga körül hadonászó támadót ártalmatlanná tenni. Szájában megtalálták a Marton Géza kabátujjának fogaival kiszakított egy darabját. Kalmárt előállították a rendőrségre és hosszas kihallgatás után bocsátották csak el onnan. Nyilvános botrányt okozó erőszakoskodás miatt indul meg az eljárás ellene.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzura: Prefectura Judetului.

H	URANIABAN		H
A	HARRY PIEL		A
R	1/5, 7 és 1/10 órák		R
R	Fejnélküli lovas		R
P	mindkét rész egyszerre		P
I	HARRY PIEL		I
E			E
L			L

◀	Gábor	▶	fiunevelőintézet
			BUDAPEST, VI., Munkácsy-u. 21.
Bejáró és bennlakó-, elemi-, polgári-, reál-, gimnáziumi és kereskedelmi iskolai tanulók számára.			
PROSPEKTUS!			

Rádió-műsor.

Csütörtök, szeptember 29. Wien—Grác. 20.05. Népszerű zenekari hangverseny. — Pozsony. 20. Szimfonikus hangverseny. — Zágráb. 20.30. Vidám esti zene. Milano. 23. Jazz-band. — Boroszló. 21.30. Orosz és ukrán népdalok. — Prága. 19.30. Szimfonikus hangverseny. — London—Davenport. 22.30. Táncczene. — Stuttgart. 20.15. Operaelőadás. — Frankfurt a. M. 21.15. Kina est. — Róma. 21.10. Hangverseny. — Berlin. 20.30. Schubert est. — München. 21.30. Szórakoztató hangverseny. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 17.15. Zongorahangverseny. 19. Operaelőadás. 22.45. Cigányzene.

Intézetek, diákok és szülők figyelmébe!

A legnagyobb választékban és legjutányosabb áronk szerezhetők be:
előírás szerinti intézeti szövetek, sapkák és hozzávalók
 Arad legrégibb cégénél
Schäffer Henriknél
 Boulevard Regina Maria No. 25. (Bing-ház).
FIGYELEM! Állami tisztviselők és szabómesterek 5% engedményt kapnak. Engross vételnél nagyobb kedvezmény. 4556

Bátorság

és áldozatkészség kell minden vállalkozáshoz, hogy sikert érjünk el. Azt a kereskedőt, aki csöndben, szerényen, anélkül, hogy életjét adna magáról várja üzletében a vevőt, keserű csalódás éri, mert üzlete napról-napra hanyatlal. Nem szabad sajnálnia a hirdetésért befektetett pénzt, mert az busásan meghozza a gyümölcsét. Fel kell ébresztenie a közönséget közönségéből. Ezt a legeredményesebben 42 év óta lennálló **RÁDIÓ KÖZLÖNYBEN** elhelyezett hirdetés után érheti el.

Tevékeny, bevezetett, szakképzett képviselő

egy jelentékenyebb
német sima harisya-kötőgépgyár
 (Flachstrickmaschinenfabrik) által az itteni körzet részére **keresztetik**. Azonnali, kimerítő ajánlatok a referenciák megadása mellett
Elite-Diamantwerke A. G.
 Siegmars bei Chemnitz,
 Sachsen címre küldendők. 5171

FLIT
 Épusztít legyeket szunyogokat, poloskákat, molyokat, svábbogarakat, hangyákat és tojásaikat.
 Sárge tubus, fekete sávú áthuzattal.

Földgázüzemű cserépgyár

cca 5 kat. hold ingatlan, prima minőségű agyagbánya, emeletes lakóház és iroda, megfelelő üzemi helyiségek, mesterséges szárítók, égető kemencék, motor, 3 francia cseréprés, cca 40.000 cserépréma, transmissziók, sínek, koscsik, földgázvezetékek, iparvázány
barbecud vagy olcsón eladó.
 Ára másfélmillió lei, igen előnyös fizetési feltételekkel, biztosíték esetén részletfizetésre is. Cím: Közgazdasági Bank R. T. Dicsőszentmárton. 5110

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lei, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lei. A legkisebb hirdetés ára 10 szócik hétköznap 40, vasárnap 50 Lei. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézőkérésre válaszolunk. Ajánlatok, jelzés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

Ventilátor készülékek, zseblámpák, Dura elemek legolcsóbban

VARGA & ROSENFELD
 villamossági vállalatnál ARAD, Központi szálló mellett.
 Csillár raktár! Telefon 808.

LEVELEZÉS.

HAJHULLÁS és hajkorpa ellen a legjobb az **EGGER-PETROL**. — Kapható minden drogeriában és minden gyógyszerárban.

ALKALMAZÁS.

MOLNÁRT, kiscsaládut azonnalra keresek vámmalomba, Farkas, Ucuris, Jud. Bihor. 5171

ÜGYNÖKÖK helyben és vidékre, magánfelek látogatására felvételnek. Bővebbet Str. Ep. Radu, (Magyar-u.) 23. 5179

MUNKÁSLÁNYOKAT felvesszünk „Mező gazdák” Bulv. Reg. Ferdinand (Boros Béni-tér) Str. Mircea Stanescu (Verbőczy-u.) sarkán. 5176

TÖBB évi gyakorlattal rendelkező könyvelő, magyar, német levelező, megfelelő állást keres. Ajánlatok: „Könyvelő 15” jelzésre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kéretnek. 5182

LAKÁS.

AZ ARADI JEGYZŐI TANFOLYAM hallgatói részére keresetnek egy nagyobb és egy kis szobából álló helyiség a délutáni órákra. Ajánlatok leadandók a vármegyei prefecturán Petruşiu főjegyző úrnál. 5170

KERESEK elegánsan butorozott szobát teljes ellátással a belvárosban. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5154

KÜLÖNBEJÁRATU, nagy butorozott szoba központban kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5177

VÉTEL ÉS ELADÁS.

EGY szalongarnitúra, ugyanott egy cimbalom olcsón eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5175

PÉNZKASSZA 5-ös, Spitzer-féle, jókarban, eladó. Megtekinthető Marcu Bota cipőüzletében, Boulevardul Regele Ferdinand 27. 5184

FÉRFI TÉLIKABATOK ÉS RUHÁK, ebédiszőnyeg, Bösendorfer salongiflúgel zongora, Yost és Schmidt-premier írógépek, komplett Pallas lexikon, íróasztalok, antik szalonok, antik szekrény, asztalok, székek, diványok, kis Singer gép, gyermekkoscsik, gyermekjátékok, stóreok, függönyök, asztalneműk, dísztárgyak, garzon háló, kredencek, fotelok, festőállványok, képek, irodai szekrények stb. eladók. Salgóné, Str. Consistoriului (Batthyány-u.) 12., I. em. jobb. 1000

Nagy famegtakarítás szabadalmazott folytonos ZSIGUCZI-féle kályhánál. **A fűtőtechnika csodája!** Számos előszerű levél és hivatalos szakvélemény bizonyítja jóságát és **50% tüzelőanyag megtakarítását.** Megtekinthető a készítő: **HAMMER ZSIGMOND és FIA** üzletében Arad, Boulevardul Regele Ferdinand No. 27 (Boros Béni-tér.)

HUNGARIA
Nagyszálloda
 BUDAPEST,
 a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!
 Táviratcím: „HUNGARIOTEL”.

Szülők figyelmébe!

Az iskola szezon kezdetével olcsón árusítunk mindenféle szövetet, vásznat, sifont, paplanokat, ugyancsak harisnyát és kötött árut.
RIPPNER és BENKŐ
 divatruház 1036
 Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.)
 Eddig soha nem létezett olcsó árak!

CSERÉP 253 sz. duplafalcos,

vörös, legjobb minőségű, legjutányosabb áron és kedvező feltételek mellett
Polax Sándor
 gőztégelygyárban Aradon, textípgyár mellett. 1028

ELLÁTÁS.

KÉT ISKOLÁSGYERMEK a Str. Vulcan (Kazinczy-uccal) polg. iskolához közel teljes ellátással felvételnek. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 151

INGATLAN.

110.000 LEIERT kerti magánház eladó Ujmiklakán, Pálmáinál. 5118

MAGÁNHAZ kétszobás lakással a viadukt közelében kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5178

KÜLÖNFÉLEK.

KÖLCSÖNKÖNYVTÁR (Kerpel-féle) állandóan bővül a legkiválóbb műveltséggel. 4634

UTLEVELEKRE ÉS EGYÉBB HIVATALOS IGAZOLVÁNYOKRA

FÉNYKÉPET a legszebb kivitelben, gyorsan és mérsékelt ár mellett a **FOTÓRADIO** FÉNYKÉPÉSZET KÉSZIT.
 Str. Consistoriului és Str. Mărăseşti (Batthyány és Kossuth-u.) sarkán. 5025

Jízum nélkül kedvezményes vasúti jeggyel utazhat Budapestre. Igazolvány kapható Sándor Ferenc könyvkereskedés vizumosztályában ARAD, Bul. Regina Maria No. 10. 5149

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépen. Kiadótulajdonos: Aradi nyomdavidálat.